

CIVITTA

\ Rapla Maakonna noortesporti koostöövõrgustiku kujundamine

Lõpparuanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Raplamaa Omavalitsuste Liit
Association of Local Authorities of Rapla County

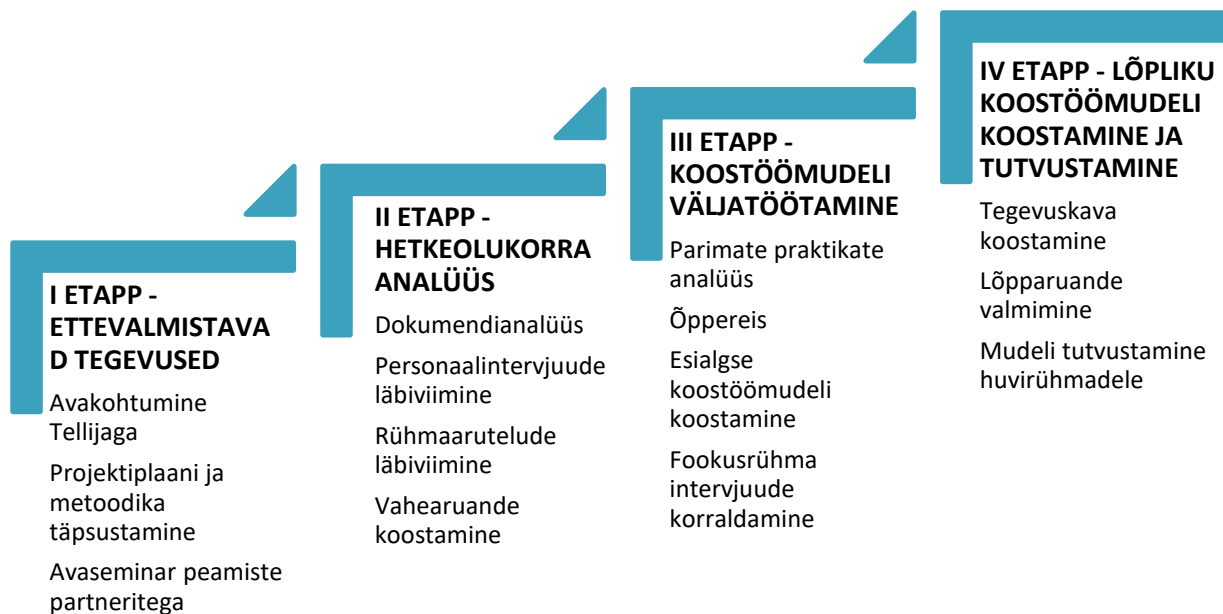
16.03.2021

SISUKORD

1. METOODIKA.....	3
2. NOORTESPORDI VALDKONNA SEOTUS ARENGUKAVADEGA	6
3. NOORTESPORDI VALDKONDA MÕJUTAVAD RIIKLIKUD POLIITIKAD.....	18
4. RAPLA MAAKONNA RAHVASTIKU TRENDID	21
5. NOORTESPORT RAPLAMAAL.....	22
6. KAASUSTE ANALÜÜS.....	28
6.1. Tääksi Spordiakadeemia.....	28
6.2. Lähte Ühisgümnaasium	29
6.3. Reinar Halliku Korvpallikool.....	30
6.4. Tartu Spordiakadeemia	31
6.5. Malmö Idrottsakademi (Rootsi)	32
6.6. Svendborg Sportsakademi (Taani).....	33
6.7. Päijät-Hämeen Urheiluakademian (Soome).....	34
7. VÖRGUSTIKU ROLLID JA KOOSTÖÖMUDELI ALTERNATIIVID	35
7.1. Spordiakadeemia tegevusmudeli alternatiivid.....	36
7.2. Raplamaa Spordiakadeemia tegevusmudel	39
7.2.1. Juhtimine.....	39
7.2.2. Aktiivsus ja laienemine	40
7.2.3. Kommunikatsioon ja koostöö	40
7.2.4. Tegevuste elluviimine ja mõju	40
8. TEGEVUSKAVA	42
9. JÄRELDUSED JA SOOVITUSED	44

1. METOODIKA

Analüüsi läbiviimiseks vastava metoodika koostamisel võtsime aluseks tehnilises kirjelduses esitatud lähteülesande ning oma eelnevad kogemused analoogsete tööde teostamisel. Analüüs viidi läbi neljas etapis (vt Joonis 1).

JOONIS 1. TÖÖ LÄBIVIIMISE ETAPID

Ettevalmistava tegevusena viidi 16. aprillil 2020. aastal läbi Tellijaga ja 7. mail 2020. aastal juhtrühmaga **avakohtumine**. Avakohtumisel osalesid analüüsi läbiviija ning Tellija esindajad ja juhtrühma liikmed. Kohtumise käigus tutvustas Civitta analüüsi metoodikat, esialgset tegevusplaani ja ajakava. Avakohtumisel lepidi kokku ka edasise koostöö põhimõtted analüüsi läbiviimise vältel ning projekti kontaktisikud Tellija ja analüüsi teostaja poolt. Samuti vaadati üle projekti tegevus- ja ajakava, sh vaheetappide tähtsust. 2. juunil 2020. aastal toimus avaseminar seotud osapoolte ja partneritega, kus anti ka huvitatud osapooltele ülevaade projekti eesmärkidest ja metoodikast, kuid ka projektiga seotud riiklikest suundumustest ja spordi- ja hariduse valdkondade koostöökogemustest nii kohalikul kui ka riiklikul tasandil.

Hetkeolukorra analüüsi koostamiseks viidi läbi dokumendianalüüs. **Dokumendianalüüsi** eesmärgiks oli eelkõige luua analüüsi läbiviija meeskonnale vajalik taustateadmine analüüsi teostamiseks. Dokumendianalüüsi raames koguti ja analüüsiti valdkonnaga seotud analüüse, arengudokumente, õigusakte ja muid dokumente, leidmaks vajalikku taustinformatsiooni uuringuküsimustele vastamiseks. Dokumendianalüüsi käigus vaadati läbi järgmised dokumendid:

- Kultuuriministeeriumi valitsemisala arengukava 2019 – 2022¹,
- Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030²,
- Spordiprogramm 2020 – 2023³,
- Elukestva õppe strateegia 2020⁴,
- Noortevaldkonna arengukava 2014 – 2020⁵,

¹ https://www.kul.ee/sites/kulminn/files/180228_allkirjastatud_kum_ak_2019_2022.pdf

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/320022015002>

³ https://www.kul.ee/sites/kulminn/files/200123_programm2020_2023_sport_loplik.pdf

⁴ <https://www.hm.ee/et/elukestva-oppe-strateegia-2020>

⁵ https://www.hm.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_arengukava_2014-2020.pdf

- Raplamaa arengustrateegia 2035+⁶,
- Rapla maakonna spordiliidu arengukava 2019 – 2024⁷,
- Rapla valla arengukava aastateks 2018 – 2025⁸,
- Kohila valla arengukava 2018 – 2025⁹,
- Kehtna valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2019 – 2023¹⁰,
- Märjamaa valla arengukava 2018 – 2030¹¹,
- Kultuuriministeeriumi spordipoliitika põhimõtted¹²,
- Spordiseadus¹³,
- Hasartmaksumängu seadus¹⁴,
- Eesti Olümpiakomitee noorte saavutusspordi toetussüsteemi põhimõtted¹⁵,
- Eesti Kultuurkapitali seadus¹⁶,
- Eesti Kultuurkapitali raha jagamise üldkord¹⁷,
- Siseministeeriumi ennetusprogramm – SPIN põhimõtted¹⁸ ja tulemused¹⁹,
- Noorte huvitegevuse toetussüsteemi kontseptsioon²⁰,
- Huvihariduse ja -tegevuse toetuse KOVidele põhimõtted²¹,
- Noorsootöö seadus, erakooliseadus ja huvikooli seadus²²,
- Treeneri tööjõukulu toetuse määramise tingimused, sealhulgas nõuded spordialaliidule, spordiklubile ja spordikoolile ning selle omaosalusele, treeningrühmale ja treenerile, ning toetuse suuruse, jaotamise, tagasimaksmise ja tagasinõudmise kord²³,
- Statistikaameti andmebaas²⁴,
- Eesti spordiregistri andmebaas²⁵.

Lisaks analüüsitud dokumentidele oli analüüsi üheks osaks **parimate praktikate analüüs**. Parimate praktikate analüüsi läbiviimine tugines dokumentide analüüsil ning täiendavalt viidi läbi intervjuud Tääksi Spordiakadeemia, Reinar Halliku Korvpallikooli ja Lähte Gümnaasiumi kaasuse osas. Väliskaasuste analüüs toimus läbi kirjaliku konsultatsiooni ning Soome esindajatega viidi 17. novembril 2020. aastal läbi veebiseminar.

⁶ <https://rol.raplamaa.ee/wp-content/uploads/2019/06/Raplamaa-Arengustrateegia-2035.pdf>

⁷ <http://www.raplamsl.ee/public/files/Rapla%20Maakonna%20Spordiliidu%20arengukava%202019-2024.doc>

⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/4051/0201/8013/Rapla%20valla%20arengukava.pdf#>;

<https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/23715901/lisa2-Valdkondlikud+eesm%C3%A4rgid+ja+nende+saavutamiseks+vajalikud+tegevused.pdf/e0162255-f51b-4393-9523-f83c76780abf>

⁹ <https://kohila.kovtp.ee/documents/1123203/25123593/Kohila+valla+arengukava+2018-2025.docx/73124be2-80a6-4fc6-ad31-ba5c43980d32>

¹⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/4221/0201/9026/Lisa%201.pdf#>

¹¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/4221/0201/9007/Arengukava%20uus.pdf#>

¹² <https://www.kul.ee/et/tegevused/sport>

¹³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/13343178?leiaKehtiv>

¹⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/124102018002?leiaKehtiv>

¹⁵ <https://www.eok.ee/noortesport/saavutusspordi-toetussustem>

¹⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/129062012009?leiaKehtiv>

¹⁷ <https://www.kulka.ee/taotlemine/eesti-kultuurkapitali-raha-jagamise-uldikord>

¹⁸ <https://www.siseministeerium.ee/et/spin-programm>

¹⁹ <https://www.spinprogramm.ee/tulemused/>

²⁰ <https://www.kul.ee/et/huvitegevuse-toetuse-kontseptsioon>

²¹ <https://entk.ee/toetused/huvihariduse-ja-tegevuse-toetus-omavalitsustele/>

²² <https://www.riigiteataja.ee/akt/103052017002>

²³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/105052020021?leiaKehtiv>

²⁴ <https://www.stat.ee/>

²⁵ <https://www.spordiregister.ee/>

Dokumendianalüüsi läbiviimise järgselt toimus 19. mail 2020. aastal vahekohtumine juhtrühmaga, kus anti ülevaade dokumendianalüüsi tulemustest ja toimus selle tagasisidestamine juhtrühma poolt. Lisaks arutati võimalikke kaasuste analüüsi näiteid ning lepiti kokku intervjuueeritavad. Hetkeolukorra kaardistamiseks viidi läbi **intervjuud kohalike võtmeisikutega** (14 intervjuud 15 võtmeisikuga²⁶).

Kasutades parimate praktikate ja hetkeolukorra analüüsi sisendit koostati esmane koostöömudeli kirjeldus, mille baasil viidi läbi **fookusrühma intervjuud**. 2020. aasta novembris toimus kolm fookusrühma arutelu:

- kohalike omavalitsuste esindajate fookusrühm (26.11.20),
- koolide esindajate fookusrühm (26.11.2020),
- spordiklubide esindajate fookusrühm (27.11.2020).

Kõikide eelmiste etappide tulemusena kokku kogutud informatsioon koondati kokku ühtseks analüüsidokumendiks, mis saadeti osapooltele ülevaatamiseks. Koostatud **lõppraportit** tutvustati esmakordselt Tellijale veebruaris 2021. toimunud kohtumistel, misjärel oli osapooltel võimalik anda valminud analüüsidokumendile tagasisidet. Lõppraportit tutvustati ka kõikides maakonna omavalitsustes.

Projekti tegevuste teostamine oli mõnevõrra muutunud tulenevalt Covid-19 seotud eriolukorrast, mistõttu tuli edasi lükata avaseminar ning sellest lähtuvalt ka kõik järgnevad tegevused. Esialguses (pakkumusega esitatud) ajakavas oli planeeritud, et vahearuande esitamise hetkeks on teostatud kõik intervjuud ja läbi viidud rühmaarutelud. Kuna intervjuudega ei olnud võimalik alustada enne avaseminarit (mille toimumine tuli tulenevalt eriolukorrast edasi lükata) ning puhkuste perioodile ei ole mõistlik suuremaid kogunemisi planeerida, siis toimusid rühmaarutelud mõningase hilinemisega augusti teises pooles ja septembri alguses. Õppevisiit Soome asendati veebikohtumisega, kuna reisimist Vabariigi Valitsuse poolt ei soovitatud.

---

²⁶ Intervjuudel osalejad: Jaak Karp, Taavi Tüvist, Priit Karjane, Mart Tilk, Aivo Sildvee, Kalju Kalda, Margus Jaanson, Varri Väli, Anabell Kinkar koos Artur Ojasaluga, Heiki Hepner, Andres Saks, Sirje Kautsaar, Kaur Heinaru, Donatas Narmont.

2. NOORTESPORDI VALDKONNA SEOTUS ARENGUKAVADEGA

DOKUMENT	SPORDIGA SEOTUD EESMÄRGID	SEOS NOORTESPORDIGA
Kultuuriministeeriumi valitsemisala arengukava 2019 – 2022 ²⁷	<p>Tulemusvaldkond: sport</p> <p>Üldeesmärgiks on, et liikumisel ja spordil oleks oluline ning kasvav roll eestimaalaste elujõud edendamisel, elukeskkonna rikkuse loomisel ja Eesti riigi hea maine loomisel.</p> <p>Mõõdikud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liikumisharrastusega regulaarselt tegelevate inimeste osakaal elanikkonnast. 2. Spordiklubides ja -koolides sporti harrastavate noorte (0 – 19-aastased) osakaal kogu vanusegrupist. 3. Harrastajate arv spordiklubides ja -koolides. <p>Meede: Tingimuste loomine spordiga tegelemiseks nii harrastuslikul kui ka professionaalsel tasemel.</p> <p>Meetme eesmärk: Spordialaliitude, -klubide ja -koolide ning teiste spordiühenduste näol on Eestis toimiv spordikorraldus, mis tagab võimalused nii noortele kui ka täiskasvanutele tegelemiseks harrastus- või tippspordiga. Ajakohastatud spordiinfrastruktuuri abil on kõikjal Eestis loodud tingimused nii saavutusspordi arenguks kui ka liikumisharrastusega tegelemiseks.</p>	<p>Kultuuriministeeriumi valitsemisala arengukavas on üheks kolmest tulemusvaldkonnast sport. Arengukavas tuuakse ühe muudatusvajadusena välja, et oluline on tagada liikumisharrastusega regulaarselt tegelevate inimeste osakaalu kasvuks tervislike eluviiside propageerimine ja liikumisharrastuseks soodsate tingimuste loomine. Eelneva saavutamiseks on planeeritud tegevusteks näiteks spordi toetamine maakonna tasandil maakonna spordiliidu toetuse kaudu ning harrastus- ja koolispordi toetamine katusorganisatsioonide kaudu. Muudatusvajadusena tuuakse ka välja, et suurenenud on laste ja noortega tegelevate spordiklubide arv ning klubides treenivate laste ja noorte hulk; suurenenud on spordiklubide otseselt treeningtegevustega seotud kulud (spordiobjektide tasud, transpordikulud, üleminek stipendiumidelt töötasudele), mis vajavad noortespordile suunatud toetust. Arengukava kohaselt toetatakse noortespordi arendamiseks spordialaliite ning nende kaudu laste ja noortega tegelevaid saavutusspordile orienteeritud spordiklubisid.</p>
Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030 ²⁸	<p>Prioriteetsed arengusuunad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valdav osa elanikest liigub ja spordib. <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Eestimaalastest liigub praegu iga kolmas inimene, eesmärk on jõuda liikumisaktiivsuses ja osalejate arvus Põhjamaade tasemele, mis tähendab vähemalt kahe kolmandiku elanikkonna hõivamist liikumise ja 	<p>Arengudokumendis „Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030“ on toodud välja neli prioriteetset arengusuunda, millest kõik on kas otseselt või kaudselt seotud noortespordiga. Dokumendis rõhutatakse liikumise ja sportimise soodustamise olulisust ning et selleks tuleb kujundada eri vanuserühmadele soodsad tingimused, sh tuleb lasteaedades ja koolides luua elukestva liikumis- ja</p>

²⁷ https://www.kul.ee/sites/kulminn/files/180228_allkirjastatud_kum_ak_2019_2022.pdf

²⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/320022015002>

DOKUMENT	SPORDIGA SEOTUD EESMÄRGID	SEOS NOORTESPORDIGA
	<p>spordiga. Selleks tuleb kujundada eri vanuserühmade vajadustele sobivad tingimused.</p> <p>1.2. Elukestva liikumis- ja spordiharrastuse alused luuakse ea- ja vajaduskohase liikumisõpetuse abil lasteaedades ja koolides, õpetades eluks vajalikke põhioskusi ja innustades sportimisest rõõmu tundma. Õpetajakoolitus on kohandatud liikumise ja sportimise lõimitud õpetamiseks.</p> <p>1.3. Elanikkonna liikumise ja sportimise soodustamiseks teevad eri valdkonnad sisulist koostööd. Osalemine liikumisüritustel ja vajaduspõhine tervisekontroll on kättesaadav kõigile.</p> <p>1.4. Liikumise ja sportimise hoogustamiseks töötatakse välja ja juurutatakse laste ning noorte huvitegevuse toetussüsteem.</p> <p>1.5. Planeerimisel ja projekteerimisel käsitletakse liikumispaiku ning -alasi avaliku ruumi lahutamatu osana. Sporditaristu peab olema kõigile kättesaadav.</p> <p>2. Liikumine ja sport on tugeva organisatsiooniga oluline majandusharu ning tööandja.</p> <p>2.1. Spordikorraldus põhineb avaliku sektori ja spordiorganisatsioonide koostööl ja rollijaotusel. Avalik sektor on valdavalt tingimuste looja seadusandluse, toetuste, koolituste ja taristu kaudu, spordiorganisatsioonid on inimeste kaasajad ja tegevuste korraldajad.</p> <p>2.2. Tunnustades spordiorganisatsioonide rolli, toetatakse ja soodustatakse nende mitmekülgset tegevust tagavat ja ratsionaalset arengut. Kehtestatakse spordiorganisatsioonidele toetuse andmise ühtsed nõuded ja reeglid, mis lähtuvad eelkõige juhtimise hea tava, ausa mängu ja avalikes huvides tegutsemise põhimõtetest.</p> <p>2.3. Riik ja spordiorganisatsioonid väärtustavad ja soodustavad kõigi vanuserühmadega tegelemist, vabatahtlike kaasamist ning treenerite ja teiste spordispetsialistide kompetentsuse tõstmist.</p>	<p>sportimisharrastuse alused. Oluliseks peetakse ka sporditaristu kättesaadavust ning spordiorganisatsioonide koostööd ja rollijaotust. Riik ja spordiorganisatsioonid peavad ühiselt panustama liikumist ja sporti korraldavate inimeste väljaõppesse ja regulaarsesse täiendamisse ning seotud elukutsete väärtustamisse.</p> <p>Prioriteediks on seatud, et liikumine ja sport oleksid vaimsuse, sidususe ja positiivsete väärtushinnangute kandja. Eelneva saavutamiseks peetakse esiteks oluliseks, et olümpismi, spordikultuuri ja -eetika põhimõtteid tutvustataks ja õpetataks koolides ning spordiklubides õppe- ja treeningprotsessi lahutamatu osana. Teiseks tuleb lastele ja noortele tagada sportimiseks eakohased ning turvalised olud.</p> <p>Selleks, et Eesti oleks rahvusvahelisel tasemel tulemuslikult ja väärikalt esindatud, tuleb saavutusspordi arendamisel pöörata erilist tähelepanu laste ja noorte regulaarsele, mitmekülgsele ning plaanipärasele treeningtegevusele spordiklubides ja spordikoolides. Arengudokumendi kohaselt peab pädevate treenerite juhendatud treeninguid toetama õpi- ja sportimisvõimaluste ratsionaalne ühendamine ning stimuleeriv ja avatud võistlussüsteem. Laste ja noorte sihipärase sporditegevuse väärtustamiseks on seatud eesmärgiks valdkonna süsteemne toetamine ning piirkondlike ja üleriigiliste õppe- ja treeningkeskuste loomine ja arendamine.</p>

DOKUMENT	SPORDIGA SEOTUD EESMÄRGID	SEOS NOORTESPORDIGA
	<p>2.4. Riik ja spordiorganisatsioonid panustavad ühiselt liikumist ja sporti korraldavate inimeste väljaõppesse ja regulaarsesse täiendamisse ning seotud elukutsete väärtustamisse.</p> <p>3. Liikumine ja sport on vaimsuse, sidususe ja positiivsete väärtushinnangute kandja.</p> <p>3.1. Olümpismi, spordikultuuri ja -eetika põhimõtteid tutvustatakse ja õpetatakse koolides ning spordiklubides õppe- ja treeningprotsessi lahutamatu osana. Spordiajaloo pärandit ja spordisangarite eeskujulist rakendatakse sportlike väärtuste ja spordikultuuri propageerimisel.</p> <p>3.2. Lastele ja noortele tagatakse sportimiseks eakohased ning turvalised olud.</p> <p>3.3. Spordi korraldamisel ning sporditaristu rajamisel ja ajakohastamisel järgitakse keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid.</p> <p>4. Eesti on rahvusvahelisel tasemel tulemuslikult ja väärikalt esindatud.</p> <p>4.1. Saavutusspordi arendamisel on prioriteediks laste ja noorte regulaarne, mitmekülgne ning plaanipärane treeningtegevus spordiklubides ja spordikoolides. Pädevate treenerite juhendatud treeninguid toetab õpi- ja sportimisvõimaluste ratsionaalne ühendamine ning stimuleeriv ja avatud võistlussüsteem.</p> <p>4.2. Riik väärtustab laste ja noorte sihipärast sporditegevust ning toetab seda valdkonda süsteemselt. Luuakse ja arendatakse piirkondlikke ning üleriigilisi õppe- ja treeningkeskusi.</p>	
Spordiprogramm 2020 – 2023 ²⁹	Spordiprogrammi eesmärgiks on tagada toimiv spordikorralduse süsteem lähtuvalt Euroopa spordi mudelist. Programmi eesmärk tuleneb otseselt „Sport 2030“ peamisest eesmärgist: liikumisel ja spordil on oluline ja kasvav roll eestimaalaste elujõu edendamisel, elukeskkonna rikkuse loomisel ning Eesti riigi hea maine kujundamisel. Spordiprogrammi eesmärk täpsustab Kultuuriministeeriumi rolli: tagatud on toimiv spordikorralduse süsteem lähtuvalt	Spordiprogrammis kajastatakse samuti noortesporti/sporti kui huvitegevust. Valdkonna üheks mõõdikuks on näiteks spordiklubides ja spordikoolides sporti harrastavate 5–19 aastaste noorte osakaal kogu vanusegrupist ning harrastajate arv spordiklubides ja spordikoolides. Lisaks on spordiprogrammis toodud välja mitmed meetmed ja tegevused (sh mõõdikud), mis on seotud noortesporti või

²⁹ https://www.kul.ee/sites/kulminn/files/200123_programm2020_2023_sport_loplik.pdf

DOKUMENT	SPORDIGA SEOTUD EESMÄRGID	SEOS NOORTESPORDIGA
	<p>Euroopa spordi mudelist. Tulemusvaldkonna ja programmi mõõdikud on järgmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liikumisharrastusega regulaarselt tegelevate inimeste osakaal 16–64 vanusegrupist. 2. Spordiorganisatsioonide arv. 3. Harrastajate arv spordiklubides ja spordikoolides. 4. Spordiklubides ja spordikoolides sporti harrastavate 5–19 aastaste noorte osakaal kogu vanusegrupist. 5. Treenerikutsete arv. <p><u>Spordiprogrammi meetmed</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Saavutusspordi edendamine – eesmärgiks on Eesti tulemuslik ja väärikas esindamine rahvusvahelisel tasandil. Mõõdikuteks on näiteks noorte ja juunioride tiitlivõistlustel olümpiamängude distsipliinidel saavutatud kohad 1–10; noorte ja juunioride tiitlivõistlustel mitte olümpiamängude distsipliinidel ja spordialadel saavutatud kohad 1–10; noorte ja juunioride tiitlivõistluste olümpiamängude distsipliinidel finaalturniiridel osalenud suurekoosseisuliste võistkondade arv; noorte ja juunioride tiitlivõistluste finaalturniiridel mitte olümpiamängude distsipliinidel ja spordialadel osalenud võistkondade arv. 2. Organiseeritud liikumisharrastuse edendamine – eesmärgiks on luua liikumisharrastust edendav võrgustik ja liikumist soodustav keskkond. Mõõdikuteks on näiteks toimiv maakondlike spordiliitude ja liikumisharrastust edendavate organisatsioonide võrgustik. 	<p>liikumisharrastust edendava võrgustiku ja liikumist soodustava keskkonna loomisega.</p> <p>Programmiperioodi ühe olulisema tegevuse/investeeringuna on spordiprogrammis toodud muuhulgas välja, et 2020. aasta riigieelarves on ette nähtud 6 miljonit eurot nelja multifunktsionaalse, aasta ringi kasutatava jalgpalli sisehalli rajamiseks Tartusse, Haapsallu, Viljandisse ja Raplasse.</p>

DOKUMENT	SPORDIGA SEOTUD EESMÄRGID	SEOS NOORTESPORDIGA
<p>Elukestva õppe strateegia 2020³⁰</p>	<p>Üldeesmärk: kõigile Eesti inimestele on loodud nende vajadustele ja võimetele vastavad õpivõimalused kogu elukaare jooksul, et tagada neile isiksusena väärika eneseteostuse võimalused ühiskonnas, töö- ja pereelus.</p> <p>Visioon 2020: Õppimine on eluviis. Märkame arenguvõimalusi ja otsime nutikaid lahendusi.</p> <p>Strateegias on kokku 5 strateegilist eesmärki, millest üks on muutunud õpikäsitlus. Iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetav, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendav õpikäsitlus on rakendatud kõigil haridustasemetel ja -liikides. Eesmärgi üheks strateegiliseks meetmeks on ka õpikäsitluse rakendamist toetavate koostöövormide loomine ja toetamine (nt huvihariduse lõimimine formaalharidusega).</p>	<p>Kuna elukestev õpe hõlmab lisaks formaalharidussüsteemile ka sellest väljaspool pakutavat, on üheks uute teadmiste ja oskuste omandamise võimaluseks ka vaba- ja huviharidus ning noorsootöö. Elukestva õppe üheks alustalaks on, et õpe lähtub õppija huvidest ja võimetest ning toetab tema arengut ja arvestab tööturu vajadusi. Noortesport on antud arengukavaga seega seotud läbi huvitegevuse, kuna ka spordikoolid kuuluvad huvitegevuse alla.</p> <p>Eesti haridusvaldkonna arengukava 2021 – 2035 eelnõu kohaselt on ka uue perioodi arengukavas üheks tegevussuunaks tagada paindlikud õpivõimalused, kvaliteetse hariduse kättesaadavus ja toetatud õpe. Selleks on muuhulgas plaanis luua terviklik lahendus mitteformaal- ja informaalõppe arvestamiseks formaalõppes, et tasemeõppe õppekavade täitmisel saaks senisest suuremal määral arvestada mitmesugustes keskkondades (sh huvikoolis) õpitut.</p>

³⁰ <https://www.hm.ee/et/elukestva-oppe-strateegia-2020>

DOKUMENT	SPORDIGA SEOTUD EESMÄRGID	SEOS NOORTESPORDIGA
<p>Noortevaldkonna arengukava 2014 – 2020³¹</p>	<p>Noortevaldkonna arengukava üldeesmärgiks on, et noorel³² oleksid avarad võimalused arenguks ja eneseteostuseks, mis toetab sidusa ja loova ühiskonna kujunemist.</p> <p>Üldeesmärgi saavutamiseks on püstitatud mitu alaeesmärki:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="584 368 1424 512"> <p>1. Noorel on rohkem valikuid oma loome- ja arengupotentsiaali avamiseks.</p> <p>Meede: Võimaluste suurendamine noorte loovuse arendamiseks, omaalgatuseks ja ühistegevuseks.</p> <p>Meetme raames viiakse ellu järgmised tegevused: luuakse nutika noorsootöö kontseptsioon; kasutatakse rohkem infotehnoloogilisi võimalusi töös noortega sh noorte digitaalse kirjaoskuse tõstmiseks IKT-ga seotud huvitegevuste pakkumiseks; suurendatakse noortevaldkonnas võimekust luua ja arendada erinevate noorte jaoks sobivat sotsialiseerumise keskkonda; toetatakse noorte omaalgatust ja noorteprojekte; tugevdatakse noorsootööd koolikeskkonnas; mitteformaalses keskkonnas õpitu väärtust tunnustatakse formaalhariduses ja tööturul senisest rohkem ning toetatakse noorsootöös arendatud õppevara ja olemasolevate instrumentide kasutamist formaalhariduses; suurendatakse noorte huvide paremat arvestamist huvihariduses, eelkõige noorte osaluse kaudu otsustes; arendatakse huvihariduse meetodikate mitmekesisust ja koostööd noortevaldkonna teiste osapooltega</p> <li data-bbox="584 1007 1424 1118"> <p>2. Noorel on väiksem risk olla tõrjutud.</p> <p>Meede: Noorte kaasamise suurendamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine.</p> <p>Meetme raames viiakse ellu järgmised tegevused: suurendatakse tasuta noorsootöö kättesaadavust; arendatakse pädevusi ja meetodikat noorsootöös, sh huvihariduses, et kaasata erinevaid noori; kohalikus</p> 	<p>Arengukava üldeesmärgiks on, et noorel oleksid avarad võimalused arenguks ja eneseteostuseks, mis toetab sidusa ja loova ühiskonna kujunemist. Üldeesmärgi saavutamise alaeesmärkideks on, et noortel oleks enam valikuid oma loome- ja arengupotentsiaali avamiseks ning et noorte tõrjutuse risk oleks väiksem. Eelnevalt nimetatud eesmärkidega on läbi huvihariduse seotud ka nooresport, kuna huvihariduse alla kuuluvad Huviharidusstandardi³³ alusel ka spordikoolid ja -ringid. Püstitatud eesmärgi saavutamiseks on viiakse ellu näiteks tegevusi, mis hõlmavad noorte huvide paremat arvestamist huvihariduses. Lisaks on üheks eesmärgiks tagada noortevaldkonna mõjusam toimimine. Selleks on planeeritud näiteks toetada kohalike omavalitsuste püüdlusi kvaliteetseks noorsootöö taristu ja teenuste korralduseks ning tõsta noorsootöötajate professionaalsust.</p> <p>Ka uue perioodi „Noortevaldkonna arengukava 2021 – 2035“ eelnõus kajastatakse jätkuvalt väljakutsena noorte annete ja huvide avastamist ning kvaliteetset ja kättesaadavat noorsootööd. Strateegiliste tegevustena on noortespordiga seotud järgmised tegevused: toetatakse noorsootöö järjepidevat arengut ning suurendatakse võimekust süvitsi toetada noorte oskuste, teadmiste, hoiakute ja tugevuste arengut eri valdkondades; luues huvikoolidele töötajatele mitmekülgeks professionaalseks arenguks enam asjakohaseid koolitusvõimalusi.</p>

³¹ https://www.hm.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_arengukava_2014-2020.pdf

³² Noortevaldkonna arengukavas käsitletakse noorena 7 – 26-aastaseid.

³³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/12809661?leiaKehtiv>

DOKUMENT	SPORDIGA SEOTUD EESMÄRGID	SEOS NOORTESPORDIGA
	<p>transpordikorralduses arvestatakse senisest rohkem noorsootöö teenustega; luuakse noorsootöötajatele võimalus saada vajadusel nõustamist jm professionaalset tuge; suurendatakse noorteuringute ja noortepoliitika osapoolte koostöö kaudu teadmist vähemate võimalustega noorte vajadustest ja noorte takistustest tööelu probleemide lahendamisel ning arvestatakse sellega erinevate poliitikavaldkondade meetmete kavandamisel; toetatakse noorte tööhõivevalmidust aidates kaasa töökogemuse saamisele (sh vabatahtlikuna) ning tööelu paremale tundmisele, erilist tähelepanu vajavad noorte riskirühmad; suurendatakse noorte võimekust olla tööturu loojaks toetades noorte omaalgatusi ja rakendades paremini noorsootöö võimalusi ettevõtlikkuse ja ettevõtluse väärtustamiseks, mh koostöös ettevõtjatega; haridusest ja tööturult eemale jäänud noorte jaoks käivitatakse noortevaldkonna asutuste ja ühingute baasil tugimeetmed, mis aitavad toetada noorte tagasitoomist haridusse ja/või edukat jõudmist tööturule.</p> <p>3. Noore osalus otsustes on rohkem toetatud.</p> <p>Meede: Noorte aktiivse osaluse toetamine kogukonnas ja otsustes.</p> <p>Meetme raames viiakse ellu järgmised tegevused: toetatakse traditsiooniliste osalusvormide, eelkõige noorteühingute ja noortevolikogude jätkusuutlikku arengut; arendatakse noorteühingute aastatoetuste ja osaluskogude toetamise süsteemi; toetatakse ühingute liikmeskonna laiendamist noortejuhtide kaasamisvõime tõstmise kaudu; arendatakse ja toetatakse uusi noorte osalusvorme, et avardada osalust ja osaluse õppimist toetavaid meetodeid noortevaldkonna asutustes ja ühingutes, sh pööratakse erilist tähelepanu noortejuhtide, noorsootöötajate ja erinevate valdkondade ametnike pädevuse tõstmisele; parandatakse osaluse eelduseks olevat noorte informeeritust, milleks tugevdatakse noorteinfo riiklikku süsteemi ja toetatakse selle kvaliteetset toimimist eri osapoolte koostöös.</p> <p>4. Noortevaldkonna toimimine on mõjusam.</p> <p>Meede: Kvaliteetse noortepoliitika ja noorsootöö arengu tagamine.</p>	

DOKUMENT	SPORDIGA SEOTUD EESMÄRGID	SEOS NOORTESPORDIGA
	<p>Meetme raames viiakse ellu järgmised tegevused: suurendatakse noorteuuringute ja -seire tulemuste kasutamist poliitikate kujundamisel; toetatakse püsivat koostööd praktikute, ametnike ja uurijate vahel; luuakse võimalused uute teadmiste tekkimiseks mitteformaalse õppe ja selle tulemuste kohta noortevaldkonnas; toetatakse kohalike omavalitsuste püüdlusi kvaliteetseks noorsootöö taristu ja teenuste korralduseks, mh kvaliteedihindamise arendamise kaudu; soodustatakse omavalitsuste koostööd ja ühisarengut noorsootöö teenuste ja/või piirkondade lõikes; suurendatakse rahvusvahelise koostöö võimalusi ja selle tulemuste kasutamist; tuuakse ühiskonnas paremini esile noortepoliitika ja noorsootöö mõju ning toetatakse sellekohase teadlikkuse tõusu erinevate osapoolte, sh lapsevanemate, seas; tõstetakse noorsootöötajate professionaalsust, sh tasemehariduse ja täiendkoolituse arendamise ning pädevuste seire toel; luuakse ja rakendatakse meetmeid vald- ja ametkondadeüleseks süsteemseks koostööks noortevaldkonnas.</p>	
<p>Raplamaa arengustrateegia 2035+³⁴</p>	<p>Strateegiline eesmärk 3: Kättesaadavad ja kvaliteetsed teenused</p> <p>Eesmärgi põhisuunaks on tagada vajalike teenuste kättesaadavus mõistlikul tasemel kõigile elanikele, mh kuuluvad vaatlusaluste teenuste alla ka sport ja vabaaja harrastused.</p> <p>Tegevussuund 3.2: Heal tasemel spordi-, kultuuri- ja vabaaja-taristu.</p> <p>Antud tegevussuuna all peetakse oluliseks maakondlikku kokkulepet maakondliku ja piirkondliku tähtsusega spordi-, kultuuri- ja vabaaja-objektide korrastamisel, käigushoidmisel ja ehitamisel.</p> <p>Strateegilise eesmärgi mõõdikuteks on näiteks teenuste kvaliteedi ja kättesaadavusega seotud rahulolu kasv maakonnas ning spordiklubide tegevustes osalejate arvu kasv.</p> <p>Arengustrateegia ühe väljakutse ja võimalusena tuuakse välja, et mitmete avalike rajatiste seisund ei ole kvaliteetse teenuse pakkumiseks piisavalt hea. Näitena tuuakse seejuures välja, et mõned spordirajatised kas kehvast seisust või puuduvad.</p>	<p>Dokumendis „Raplamaa arengustrateegia 2035+“ on spordivaldkonnaga seotud strateegiline eesmärk number 3 ja tegevussuund 3.2, mille kohaselt peetakse muuhulgas oluliseks heal tasemel sporditaristut, mille tagamiseks on vajalik maakondlik kokkulepe. Samuti toetavad Spordiakadeemia ideed haridusega, sh huviharidusega seotud tegevused, nt huvikoolide võrgustikus osalemine ja huvihariduse kättesaadavus.</p>

³⁴ <https://rol.raplamaa.ee/wp-content/uploads/2019/06/Raplamaa-Arengustrateegia-2035.pdf>

DOKUMENT	SPORDIGA SEOTUD EESMÄRGID	SEOS NOORTESPORDIGA
	<p>Strateegiline eesmärk 11: Mitmekesine ja kättesaadav huviharidus</p> <p>Eesmärgi põhisuund on kujundada Raplamaal huviharidussüsteem, kus kõigil soovijatel on võimalik saada kvaliteetne haridus ja piisav ettevalmistus edasiõppimiseks valitud erialal (sh sport). Sealjuures on prioriteediks pakkuda laias valikus kvaliteetset huviharidust arendades huvikoolide võrgustikku ning tuues sisse tipposkusi väljastpoolt maakonda.</p> <p>Tegevussuund 11.1: Huvihariduse võrgustiku ülesehitus ja sisu</p> <p>Eesmärk on arenev huvikoolide võrgustik, milles pakutav mitmekesine ja kvaliteetne õpe tagab lõpetajate harituse ja konkurentsivõime oma erialal.</p> <p>Tegevussuund 11.2: Spordiakadeemia</p> <p>Eesmärk on kõrgtasemel spordiharidust pakkuv süsteem maakonnas.</p>	
<p>Rapla maakonna spordiliidu arengukava 2019 – 2024³⁵</p>	<p>Eesmärgid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spordikorralduse eri tasandite süsteemne areng ja koostöö. <p>Lastevanemate, koolide, spordiklubide, asutuste, omavalitsuste, riigi ja teiste organisatsioonide avatus, infovahetus ja koostöö sporditegevuse koordineerimisel ja rahastamisel.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Koordineeritud maakonna spordisüsteem. <p>Maakonnas toimiv erinevates vanuseastmetes inimestele loodud liikumisharrastuse ja võistlusspordi süsteem võimaldab kaasata endaga aasta-aastalt rohkem süstemaatiliselt spordiga tegelejaid.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Turvalised, tervislikud ja kõigile kättesaadavad sportimistingimused. <p>Kõigile inimestele on tagatud pääs avalikuks kasutuseks mõeldud spordirajatistesse.</p>	<p>Rapla Maakonna Spordiliit kui Rapla maakonna keskne spordiorganisatsioon on seadnud oma tegevuses rõhuasetuse eelkõige liikumisharrastuse ja noortespordi toimimisele ja arendamisele. Liidu eesmärgiks luua maakonnas spordi ja liikumisharrastuse arenguks vajalikud tingimused (eesmärk nr 3), edendada maakonna liidu ühistegevust (eesmärk nr 1), väärtustada kodukoha sporditraditsioone (eesmärk nr 2), tervist (eesmärk nr 3), eneseteostust, loovust ning koostööd (eesmärgid nr 1 ja 2). Püstitatud eesmärkide elluviimiseks on omakorda seatud alaeesmärgid ning toodud välja võimalikud lahendused.</p>

³⁵ <http://www.raplamsl.ee/public/files/Rapla%20Maakonna%20Spordiliidu%20arengukava%202019-2024.doc>

DOKUMENT	SPORDIGA SEOTUD EESMÄRGID	SEOS NOORTESPORDIGA
<p>Rapla valla arengukava aastateks 2018 – 2025³⁶</p>	<p>Valdkond: Kultuur, sport ja noorsootöö – aktiivne sporditegevus ning spordirajatiste ja hoonete kaasajastamine</p> <p>Eesmärk 33 - Sporditegevus ja tervisesport on Rapla valla elanike eluviis ning igapäevasele kättesaadav.</p> <p>Tegevused eesmärgi täitmiseks:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rapla valla spordihoonete ja -rajatiste järjepidev kaasajastamine. 2. Rapla linna, Rapla maakonna kesk-staadioni rajamine ühise kompleksina kunstmurukattega staadioniga. 3. Maakondlike, riiklike ja rahvusvaheliste spordisündmuste korraldamisega valla tuntuse suurendamine. 4. Omaalgatuse ja ühistevuse toetamine avalike spordi- ja mänguväljakute rajamisel ja hooldamisel. 5. Valla kantidesse terviseradade kavandamine ja rajamine koostöös seltsidega. 6. Olemasolevate terviseradade edasiarendamine (Vesiroosi tervisepark, PIRGU terviserada, Kaiu terviserada, Kabala terviserada). 7. Rapla Spordiakadeemia kontseptsiooni väljatöötamine ja käivitamine koostöös Rapla Gümnaasiumi ja spordihuviharidust pakkuvate ühendustega. 8. Tehnikaspordi arengule kaasaaitamine. 9. Spordi- ja mänguväljakute rajamine, olemasolevate kaasajastamine. 10. Valla traditsiooniliste spordisündmuste jätkusuutlikkuse hoidmine. 	<p>Spordivaldkonna peamiseks eesmärgiks on tagada valla elanikele võimalused spordi tegemiseks. Selleks plaanitakse näiteks kaasajastada valla spordihooned ja -rajatised ning noortesportiga seoses töötada välja Rapla Spordiakadeemia kontseptsioon.</p>

³⁶ <https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4051/0201/8013/Rapla%20valla%20arengukava.pdf#>;
<https://rapla.kovtp.ee/documents/17843026/23715901/lisa2-Valdkondlikud+eesm%C3%A4rgid+ja+nende+saavutamiseks+vajalikud+tegevused.pdf/e0162255-f51b-4393-9523-f83c76780abf>

DOKUMENT	SPORDIGA SEOTUD EESMÄRGID	SEOS NOORTESPORDIGA
Kohila valla arengukava 2018 – 2025 ³⁷	<p>Spordivaldkonna üldeesmärk: mitmekülgset võimalust meelepärase ja arendava tegevusega tegelemiseks.</p> <p>Eesmärgid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaasaegne spordihoone, staadion, rannavollekeskus ning korrastatud terviserajad ja mänguväljakud. 2. Aktiivsete liikmetega elujõulised spordiklubid ja kõrge kvalifikatsiooniga treenerid. 3. Vallas toimuvad rahvusvahelise, üleriigilise, maakondliku ja kohaliku taseme spordisündmused. 	<p>Arengukava kohaselt on vallas mitmekesiseid võimalusi pakkuv sporditaristu, kuid valla spordielu koordineerimist tuleb tõhustada (puudulik spordivaldkonna juhtimine). Oma tegevusega toetab vald elanike osalemist võistlustel väljaspool valda ja Eestit (sh noorsportlaste osalust suurvõistlustel ja treeninglaagrites väljaspool Eestit). Klubide noortesporti toetatakse läbi pearahasüsteemi ning tasuta treeningisaalidega spordikompleksis ja osaliselt hüvitatakse renditasu Kohila mõisas tegutsevatele klubidele.</p>
Kehtna valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2019 – 2023 ³⁸	<p>Valla noorte terviseedenduse, sporditegevuse ja liikumisarenduse kava:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Luua kodude lähedale vabas õhus sportimise võimalusi. Terviseradade, kergteede, looduse- ja õpperadade arendamine (Keava mäed, Paluküla, Mukri raba, Keava raba, Järvakandi alev). 2. Arendada skateparke, väljõusaale, discgolfi radasid ja barkuurimise võimalusi ning e-sporti. 3. Kava koostamisele kaasata valla noortevolikogu ja ettevõtjad. <p>Valla sporditöö arendamise kava:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koostada valla spordikomplekside ja terviseradade arendamise ja ühise koostöö kava. 2. Luua valla sporditegevuste arendamise ja toetamisvõimaluste süsteem. 3. Organiseerida Kehtna valla (olümpia)mängud. 4. Luua valla sporditulemuste arvestussüsteem ja edetabelid. 5. Sporditegevuste ja -tulemuste süstemaatiline kajastamine Kehtna valla kodulehel, FB-s, ajalehes „Valla Vaatleja“ teha spordilehekülg. 	<p>Arengukava kohaselt on noorte tervise arenguks vaja suurendada koostööd valla, haridusasutuste ja kohalike spordiklubide vahel, panustada tuleb spordiobjektide korrastamise ning jätkuvalt toetada spordiorganisatsioone.</p>

³⁷ <https://kohila.kovtp.ee/documents/1123203/25123593/Kohila+valla+arengukava+2018-2025.docx/73124be2-80a6-4fc6-ad31-ba5c43980d32>

³⁸ <https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4221/0201/9026/Lisa%201.pdf#>

DOKUMENT	SPORDIGA SEOTUD EESMÄRGID	SEOS NOORTESPORDIGA
	<p>Luu Kehtna aleviku planeering ja arenduskava:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Välja töötada Kehtna laululava, Männituka piirkonna, staadionite, aianduspiirkonna, Kehtna Kutsehariduskeskuse, Kehtna Kunstide Kooli ning perearstikeskuse arendused. 2. Välja arendada hariduse- ja spordikompleks Kehtna Põhikooli, maadlusklubi Hammerlock maadlusmaja ja Kehtna staadioni baasil. 	
<p>Märjamaa valla arengukava 2018 – 2030³⁹</p>	<p>Eesmärk: Märjamaa vald on tervislike eluviisidega aktiivne kogukond, kus spordi- ja liikumisharrastusteks on loodud kõik kaasaegsed tingimused, mis on juhitud ning suunatud kvalifitseeritud, asjatundlike ja motiveeritud treenerite ning juhendajate poolt.</p> <p>Valik planeeritud tegevusi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Olemasolevate spordihoonete ja spordiväljakute korrastamine ja arendamine koostöös era- ja mittetulundussektoriga. 2. Koostöövõrgustiku loomine valla spordiinimeste vahel. 3. Uute sportimisvõimaluste loomine (instruktoriga ujumise ring, vesiaeroobika, liikumissarjad täiskasvanutele jms). 4. Sportimiseks ja vaba aja veetmiseks vajaliku taristu laiendamine, projektipõhised investeeringud vaba aja veetmise vahenditesse (spordiplatside võrgud, korvid, väravad, vabaõhu trenažöörid, jms). 	<p>Valla spordielu koordineerib ja spordirajatisi haldab SA Märjamaa Valla Spordikeskus, kuid üheks planeeritavaks tegevuseks on siiski valla spordiinimeste vahel koostöövõrgustiku loomine. Noortesporti konkreetselt arengukavas ei käsitleta.</p>

³⁹ <https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4221/0201/9007/Arengukava%20uus.pdf#>

3. NOORTESPORDI VALDKONDA MÕJUTAVAD RIIKLIKUD POLIITIKAD

1998. aasta Eesti spordi kongressil formuleeriti peamised riikliku spordipoliitika põhisuunad ning samal aastal võeti vastu esimene spordiseadus, mis sätestas spordikorralduse ja -edenduse üldised organisatsioonilised ja õiguslikud alused. 2006. aasta aprillis jõustus täiendatud spordiseadus (määrati kindlaks spordiürituste korraldamise nõuded, formuleeriti spordilähetus ja olümpiavõitja riiklik toetussüsteem).⁴⁰

Spordivaldkonda reguleerib Eestis **spordiseadus** ning antud seadus sätestab järgmist:

- spordi korraldamise üldised organisatsioonilised ja õiguslikud alused;
- sportlase ja treeneri õigused ja kohustused;
- spordi andmekogu eesmärgi ja tegevuse alused;
- spordi finantseerimise alused, sealhulgas spordiorganisatsioonide toetamise, olümpiavõitja riikliku toetuse, sportlasestipendiumi ja sportlasetoetuse maksmise, treeneri tööjõukulu toetamise ja vabatahtliku spordikohtuniku tegevusega seotud kulude hüvitamise alused;
- dopinguvastaste reeglite järgimise nõuded;
- spordivõistlustega manipuleerimise vastase riikliku kontaktpunkti korralduse alused ning spordiürituste korraldamise nõuded ja vastutuse nõuete rikkumise eest.

Spordiseaduse⁴¹ § 2 kohaselt korraldavad ja edendavad **riik, kohaliku omavalitsuse üksused ja spordiorganisatsioonid** kogu rahva kehalise ja vaimse vormi, sportliku eluviisi, samuti noorte sportliku eneseteostuse eesmärgil. Seadus määratleb ära ka **valla ja linna kohustused spordi korraldamisel**. Spordiseaduse § 3 kohaselt on vallal ja linnal kohustus määrata kindlaks oma haldusterritooriumil spordiks vajalik maa-ala; kinnitada spordiorganisatsioonide valla- või linnaeelarvest toetamise tingimused, kord ja taotluste vormid ning vajaduse korral näha ette omaosaluse tingimused toetuse saamiseks; toetada eelarveliste vahendite olemasolu korral oma haldusterritooriumil asuvate spordiorganisatsioonide tööd; tagada munitsipaalkoolides tingimused kehalise kasvatuses tundide läbiviimiseks ja soodustada spordiharrastust koolides, spordikoolides ning noorte püsilaagrites; määrata oma haldusterritooriumil spordi korraldamisega tegelev teenistuja või määrata need ülesanded mõnele teisele valla või linna ametiasutuse teenistujale ning informeerida spordiehitise otstarbe muutmise kavatsusest Kultuuriministeeriumi.

„**Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030**“⁴² on ette valmistatud Kultuuriministeeriumi ja spordiorganisatsioonide poolt ning koostatud strateegia eesmärgiks on kirjeldada aastani 2030 Eesti spordipoliitika põhisuunad. Arengustrateegia kohaselt on liikumine ja sport Eestis sotsiaalselt ja majanduslikult oluline tulemusvaldkond, mille **arengut suunab riik**. Riik toetab sporti, sh noortesporti, ja on huvitatud Eesti inimeste liikumisharrastuse edenemisest. Seega toetatakse spordiorganisatsioone, investeeritakse spordirajatiste ja liikumispaikade ehitusse ning ajakohastamisse.

Spordivaldkonna riiklike tegevuste elluviimise ja rahaliste vahendite kavandamise eest vastutab **Kultuuriministeerium** ning planeeritud tegevused on toodud välja Spordiprogrammis. Spordiprogrammi eesmärgiks on tagada toimiv spordikorralduse süsteem lähtuvalt Euroopa spordi mudelist. Kultuuriministeerium eraldab riigieelarvest valdkonna katusorganisatsioonidele tegevustoetust. Lisaks Kultuuriministeeriumile rahastab sporti ja liikumisharrastust **Eesti Kultuurkapital**. Kultuurkapitali näol on

---

⁴⁰ Kultuuriministeerium. Spordipoliitika (<https://www.kul.ee/et/tegevused/sport>)

⁴¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/13343178?leiaKehtiv>

⁴² <https://www.riigiteataja.ee/akt/320022015002>

tegemist Eestis peamise liikumisharrastuse rahastajaga. Lisaks eelnevalt nimetatutele rahastavad sporti ka **Eesti Olümpiakomitee ja teised ministeeriumid**.⁴³

Hasartmaksumängu seaduse⁴⁴ kohaselt on riigieelarves Kultuuriministeeriumile ette nähtud kulud summas, mille suurus vastab 14,1 protsendile hasartmängumaksu kavandatavast laekumisest ja millest 58,2 protsenti eraldatakse olümpiaettevalmistusprojektide toetamiseks, 3,5 protsenti puuetega inimeste spordikatusorganisatsioonide võistlusspordi projektide toetamiseks, 26,2 protsenti muude spordiprojektide toetamiseks, 10,5 protsenti kultuuriprojektide toetamiseks ning 1,6 protsenti spordivõistlustega manipuleerimise vastase võitlusega seotud tegevuste toetamiseks.

Noortesporti arendamisel on **Eesti Olümpiakomitee** eesmärgiks läbi märkamise, koolitamise ja toetamise aidata kaasa Eesti tippspordi järelkasvu arengule. Noorsportlasi lähetatakse regulaarselt ka noorte olümpiavõistlustele. Alates 2017. aastast on rakendamisel noorte saavutusspordi toetussüsteem, mille raames toetatakse 14 – 22-aastaseid tippspordieeldustega noorsportlasi.⁴⁵ Tegemist on Eestis ainsa sihtsuunitlusega nimelise toetusega noorsportlastele. Loodud toetussüsteemi eesmärgiks on toetada noorsportlaste arengut, suurendada nende konkurentsivõimet ning soodustada üleminekut täiskasvanute klassi. Eesti Olümpiakomitee rahastab noorte saavutusspordi toetussüsteemi Rahvusvahelise Olümpiakomitee Solidaarsusfondi toetustest ja hasartmängumaksu vahenditega. 2019. aasta alguses laiendati toetussüsteemi ka treeneritele, kes juhendavad saavutusspordile orienteeritud noori.⁴⁶

Eesti Kultuurkapitali ülesandeks on muuhulgas toetada mingil kultuuri- või spordialal andekaid ja arenguvõimelisi isikuid ning võimaldada neile enesetäiendamist.⁴⁷ Kultuurkapital maksab näiteks spordiorganisatsioonidele tegevustoetust, spordistipendiume, õppetipendiume, annab välja preemiaid. Raha jagamise üldkorra alusel on spordistipendiumide eesmärgiks võimaldada sportlase pühendumist sportlike võimete arendamisele ning seda saab taotleda nii sportlane iseendale kui ka spordiorganisatsioon oma sportlasele. Õppetipendiumide eesmärk on võimaldada loome- ja spordiinimestele teadmiste ja oskuste omandamist ning enesetäiendamist.⁴⁸

Noortesporti valdkonnaga on seotud ka **Siseministeeriumi ennetusprogramm –SPIN**⁴⁹. Tegemist on noortele mõeldud spordil põhineva programmiga, millega luuakse noortele võimalused vaba aja sisustamiseks, sporditegevuses osalemiseks ja eluks vajalike oskuste omandamiseks. Nimetatud programmi eesmärgiks on aidata kaasa turvalisemate, tugevamate ja sidusamate kogukondade loomisele, pakkudes noortele võimalusi oma aja sisukaks kasutamiseks ning endas leiduva arengupotentsiaali täielikuks avamiseks. Kuni 2020. aastani viiakse SPIN-programmi läbi Euroopa Sotsiaalfondi 2014–2020 vahenditest (kokku ligikaudu 1,3 miljonit eurot), millega on jõuab programm indikatiivselt 1000 nooreni. Euroopa Sotsiaalfondist rahastatav projekt „Noortele arenguvõimaluste pakkumine programmi SPIN abil“ aitab ennetada ja vähendada riskis olevate 10–18aastaste noorte sotsiaalset tõrjutust ja tööturuprobleeme ning toetada noorte aktiivsete eluhoiakute kujunemist⁵⁰. SPIN 2015 – 2019 tulemusena⁵¹ on leitud, et:

- juba ühe hooaja järgselt paraneb osalejate õppeedukus 10%,
- 21% osalejatest paraneb koolikohustuse täitmine,
- programmis osalejate käitumine paraneb,

---

⁴³ <https://www.kul.ee/et/tegevused/sport/rahastamine>

⁴⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/124102018002?leiaKehtiv>

⁴⁵ <https://www.eok.ee/noortesport>

⁴⁶ <https://www.eok.ee/noortesport/saavutusspordi-toetussusteem>

⁴⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/129062012009?leiaKehtiv>

⁴⁸ <https://www.kulka.ee/taotlemine/eesti-kultuurkapitali-raha-jagamise-uldikord>

⁴⁹ <https://www.siseministeerium.ee/et/siseturvalisuse-valdkond/ennetustegevus/ennetuskampaaniad-ja-programmid>

⁵⁰ <https://www.siseministeerium.ee/et/spin-programm>

⁵¹ <https://www.spinprogramm.ee/tulemused/>

- vastupidiselt vanuselisele trendile tugevneb enesekontroll ja paraneb enesehinnang.

Alates 1. septembrist 2017 rakendus Kultuuriministeeriumi välja töötatud **noorte huvitegevuse toetussüsteemi kontseptsioon**.⁵² Koostatud kontseptsioonidokumendiga kirjeldatakse noorte huvitegevuse tausta, riigipoolse täiendava toetamise eesmärgi ja rakendamise aluseid.⁵³

2017. aasta aprillis vastu võetud noorsootöö seaduse, erakooliseaduse ja huvikooli seaduse muutmise seadusega loodi alus **noorte huvihariduse ja -tegevuse riigipoolseks täiendavaks toetamiseks**. Muudatuse eesmärgiks on tagada suuremal hulgal noortele ligipääs huvitegevusele.⁵⁴ Noorsootöö seaduse, erakooliseaduse ja huvikooli seaduse muutmise seaduse⁵⁵ § 15 kohaselt määratakse kooskõlas riigieelarve seadusega riigieelarvest valdadele ja linnadele võimaluse korral täiendav toetus 7–19-aastaste noorte süsteemse ja juhendatud huvihariduse ja huvitegevuse kättesaadavuse ja mitmekesisuse parandamiseks. Lisatoetuse eesmärgiks on suurendada 7–19-aastaste noorte võimalusi omandada teadmisi, oskusi ja hoiakuid valitud huvialal. Lisaraha suuruse arvestamise aluseks on järgmised komponendid:

- noorte arv,
- puuetega noorte arv,
- toimetulekuraskustega peredes elavate noorte arv vanuses 7–19,
- kohaliku omavalitsuse üksuse finantsvõimekus,
- huvihariduse ja huvitegevuse piirkondlik kättesaadavus.

Seadusest tulenevalt on kohalikul omavalitsustel kohustus koostada üksi või koos teise omavalitsusega noorte huvihariduse ja huvitegevuse kava, mille täitmise iga-aastased tulemused esitatakse 15. jaanuariks Haridus- ja Teadusministeeriumile või tema volitatud asutusele.

Lisaks nähakse antud seadusega riigieelarves ette ka sihtotstarbeline toetus huviala valdkondade kvaliteedi arendamiseks ja huviala valdkonna sees koostöö suurendamiseks.

Määruse „Treeneri tööjõukulu toetuse määramise tingimused, sealhulgas nõuded spordialaliidule, spordiklubile ja spordikoolile ning selle omaosalusele, treeningrühmale ja treenerile, ning toetuse suuruse, jaotamise, tagasimaksmise ja tagasinõudmise kord“⁵⁶ kohaselt on võimalik määrata **toetus spordiklubile ja spordikoolile** lapsi ja kuni 24-aastaseid (k.a.) noori ettevalmistavas astmes, treeningastmes ja meisterlikkuse astmes töölepingu alusel juhendava 5. ja kõrgema kutsetasemega **treeneri tööjõukulu** katmiseks ning **spordialaliidule** lapsi ja kuni 24-aastaseid (k.a.) noori meisterlikkuse astmes töölepingu alusel juhendava 5. ja kõrgema kutsetasemega treeneri **tööjõukulu katmiseks**. Tööjõukulu katmiseks toetuse taotlemiseks § 5 kohaselt:

- Treener peab omama vähemalt treeneri kutse 5. taset.
- Treener ei tohi olla rikkunud spordiseaduse §-s 11 sätestatud reegleid ja treenerilt ei tohi olla võetud spordialal ja lastega tegutsemise õigust.
- Treener peab trennima last või noort, kes on taotluse esitamise kalendriaastal kuni 23-aastane.
- Treeneri kutse ja juhendatav spordiala peavad kattuma, välja arvatud määruse lisas 1 nimetatud erandid.
- Treeneril peab spordialaliidu, spordiklubi või spordikooliga olema sõlmitud tööleping vähemalt taotletava toetuse perioodiks. Tööleping võib olla sõlmitud lühemaks perioodiks, kui see on sõlmitud ajutiselt äraoleva töötaja asendamise ajaks.

⁵² <https://www.kul.ee/et/huvitegevuse-toetuse-kontseptsioon>

⁵³ https://www.kul.ee/sites/kulminn/files/160401_huvitegevuse_konts_vv_otsustega_10_03_16_uuendatud.pdf

⁵⁴ <https://entk.ee/toetused/huvihariduse-ja-tegevuse-toetus-omavalitsustele/>

⁵⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/103052017002>

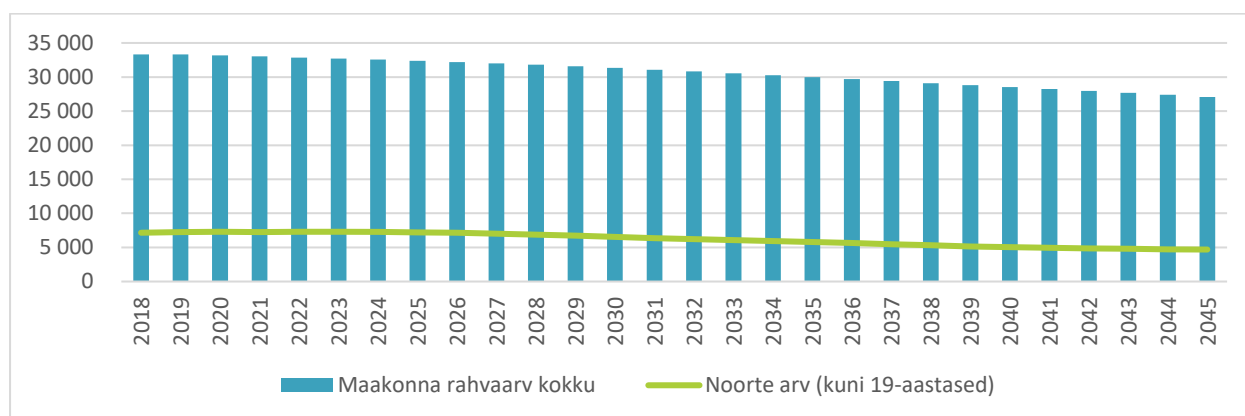
⁵⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/105052020021?leiaKehtiv>

Lisaks treenerile esitatud nõuetele peab ka treeningrühm vastama konkreetsetele nõuetele (§ 6).

Nõuetele vastava treeneri tööjõukulude katteks eraldatakse vastavalt § 7 toetust kuni 50% ulatuses sellele treenerile töölepingu alusel nõuetele vastavate treeningrühmade treenimise eest makstavast tasust koos makstavate maksude ja maksetega, kuid mitte rohkem kui 24-treeningtunnise nädalakoormuse eest kõigi selle treeneri tööjõukulude katteks toetust saama õigustatud spordialaliitude, spordiklubide ja spordikoolide peale kokku ning riigieelarve seaduse ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 49 lõike 1 punkti 9 alusel kinnitatud Kultuuriministeeriumi valitsemisala aasta eelarves määratud summa ulatuses.

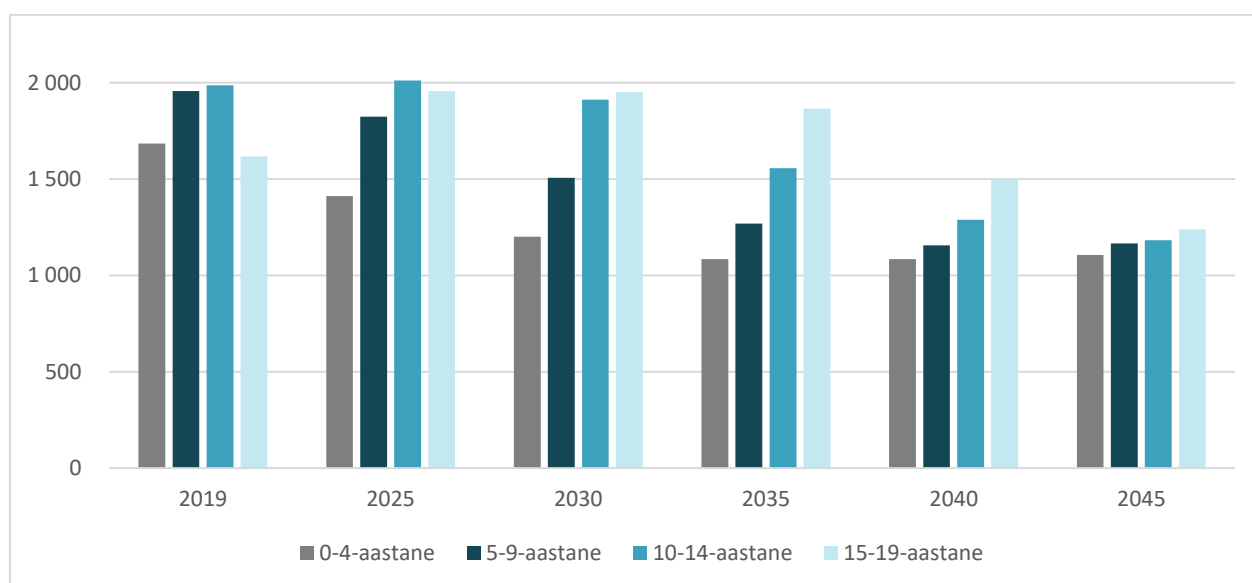
4. RAPLA MAAKONNA RAHVASTIKU TRENDID

Rapla maakonnas elas Statistikaameti andmetel 2019. aasta seisuga 33 311 inimest. 2045. aastaks väheneb Raplamaa elanike arv 27 091 elanikuni, kahanedes vaatlusalusel perioodil keskmiselt 0,77% aastas.

JOONIS 2. RAPLA MAAKONNA RAHVAARV JA PROGNOOS AASTANI 2045 (ALLIKAS: STATISTIKAAMET)

2019. aastal elas Rapla maakonnas 7245 kuni 19-aastast (k.a.) noort ning noorte osakaal maakonna rahvastikust oli ca 22%. 2045. aastaks noorte osakaal väheneb keskmiselt 1,58% aastas, moodustades maakonna rahvastikust perioodi lõpuks 17%. Statistikaameti prognoosi kohaselt on 2045. aastal Rapla maakonnas 4692 kuni 19-aastast elanikku.

JOONIS 3. NOORTE JAOTUMINE VANUSEGRUPPIDESSE (ALLIKAS: STATISTIKAAMET)

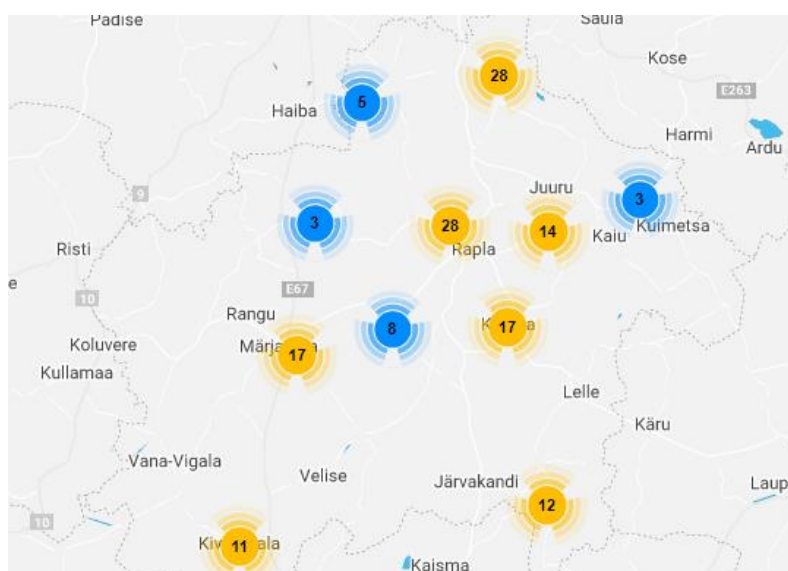
2019. aastal kuulus kõige enam noori vanusegruppi 10 – 14 eluaastat ning kõige vähem oli 15 – 19-aastaseid noori. Lähiajal suureneb vanemasse vanusegruppi kuuluvate noorte hulk, kuid Statistikaameti prognoosi

kohaselt toimub aga 2045. aastaks vanusegruppide lõikes ühtlustumine ning igas vaatluse all olevas vanusegrupis on keskmiselt 1100-1200 noort.

5. NOORTESPORT RAPLAMAAL

Rapla maakonnas tegutseb Eesti spordiregistri⁵⁷ andmetel **67 spordiorganisatsiooni** – 12 Kehtna vallas, 9 Kohila vallas, 10 Märjamaa vallas ja 36 Rapla vallas. Maakonnas tegutseb kokku **kaheksa spordikooli**, neist 4 Kohila vallas, 3 Rapla vallas ja 1 Märjamaa vallas. Kehtna vallas spordikoolid puuduvad. Maakonnas on kokku ka **80 treenerit**, kes kõik on seotud ka noortesportiga. Kõige enam on **jalgpalli- ja korvpallitreenereid**, keda on vastavalt 15 ja 13. Spordiregistri andmetel on maakonna 80 treeneri seas ka üks EKR 7⁵⁸ taseme treener, kes on spetsialiseerunud jalgpallile, ning üksteist EKR 6⁵⁹ taseme treenerit. 2017. aastast alates on maakonnas tervikuna **kasvanud nii treenerikutsete kui ka harrastajate koguarv**. Intervjueeritute hinnangul on lastel ja noortel sporditegevuseks võimalusi piisavalt, sh võimalust proovida ja valida erinevate alade vahel. Intervjuudes toodi välja tugevusena treenerite olemasolu teatud spordialadel (korvpall, jalgpall, võrkpall jne), kuid muuhulgas märgiti ära mõnede alade kutsega treenerite puudus (nt kergejõustik, ujumine) ning pikemas perspektiivis ka treenerite järelkasvu puudumine.

Maakonnas on Eesti spordiregistri andmetel **146 spordiobjekti**⁶⁰ ning kokku on neis võimalik harrastada enam kui 60 erinevat spordiala. Spordiobjektide paiknemisest annab ülevaate alljärgnev joonis.

JOONIS 4. SPORDIOBJEKTIDE PAIKNEMINE RAPLA MAAKONNAS (ALLIKAS: EESTI SPORDIREGISTER)

Omavalitsuste võrdluses asub kõige enam spordiobjekte Rapla vallas (57), mõnevõrra vähem on neid Märjamaa vallas (34) ning peaaegu võrdselt on spordiobjekte Kehtna (28) ja Kohila vallas (27). Kõige enam spordialasid on võimalik harrastada Raplas asuvas Sadolini Spordihoones (8 erinevat sportimispaika): indiaca, saaljalgpall, jõutõstmine, kergejõustik, korvpall, kulturism ja fitness, laskmine, lauatennis, saalihoki, squash, sulgpall, tõstesport, aeroobika ja rühmatreeningud, harrastusvõimlemine, ilu- ja rühmvõimlemine, võrkpall. 2020 aasta sügisel avati Märjamaal uus Spordikeskus, mis parandab oluliselt piirkonnas sportimisvõimalusi ja lisateenuste pakkumist (nt laagrid koos majutusega). Kohila

⁵⁷ <https://www.spordiregister.ee/et/piirkond/3/raplamaa>

⁵⁸ Meistertreener (<https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/vaata/10806987>)

⁵⁹ Vanemtreener (<https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/vaata/10806677>)

⁶⁰ Ühe spordiobjekti lõikes võib olla mitu erinevat sportimispaika. Värvid joonisel automaatselt, vastavalt objektide vahemikele.

Spordikompleksis on erinevaid sportimispaiku 6 ning kokku on seal võimalik harrastada 14 erinevat spordiala.

Spordiobjektide hõivatus on hea, sest enamikke objekte kasutatakse nii koolinoorte (hommikupoolikud), noorte treeninguteks kui ka täiskasvanute poolt (õhtused ajad). Piirkonnad on mõnevõrra erinevad ja Raplas tuntakse pigem, et spordiobjekte võiks olla siiski rohkem, sest kohati on saalid liiga täis. Maakonnas on probleemiks ainult kahe ujula olemasolu ja mõnede staadionite vananemine. Teatud spordialade puhul (nt kergejõustik) oleks vajadus muuhulgas inventari järele. Sporditaristu juures on oluline ka olme-, toitlustus- ja eluruumide olemasolu, et saaks korraldada laagreid ja pakkuda tippportlastele võimalusi piirkonnas treenimiseks. Spordiobjektid kuuluvad kohalikule omavalitsusele, kes on andnud haldamise üle spordiklubidele. Investeringuid on samuti toetatud kohalike omavalitsuste poolt või läbi projektide.⁶¹

Spordiregistri andmetel on maakonnas noortesportdiga seotud organisatsioone 37 ning neis on võimalik harrastada 29 erinevat spordiala. Spordiregistri andmed võivad mõnevõrra erineda tegelikust olukorrast, näiteks kui maakonna piiril mõni teises maakonnas tegutsev klubi viib läbi trenne ka Raplamaal, siis ei pruugi need andmed registris kajastuda ka Raplamaa all. Alljärgnevas loetelus (kasutatud vaid ametlikke andmebaase) esimesed seitse organisatsiooni on EHSe andmetel registreeritud kui huvikoolid⁶².

1) MTÜ Raplamaa Jalgpallikool,	20) MTÜ Rapla Tennisekool,
2) MTÜ Kohila Jalgpallikool,	21) MTÜ Speedline Racing,
3) MTÜ Rapla Korvpallikool,	22) MTÜ Spordirõõm,
4) Kohila Spordiklubi,	23) MTÜ Tantsustuudio Flex,
5) Kohila Võrkpalliklubi,	24) Märjamaa Spordiklubi,
6) Rapla Tantsustuudio,	25) Orienteerumisklubi Orvand,
7) Maadlusklubi Juhan ⁶³ ,	26) Rapla hokiklubi,
8) Alu Spordiklubi,	27) Rapla Jooksuklubi,
9) ATO Spordiklubi,	28) Rapla Judoklubi,
10) Järvakandi Spordiklubi Kalev,	29) Rapla taipoksi klubi,
11) Järvakandi Vibuklubi Ilves,	30) Rapla Tenniseklubi,
12) Kadi Võimlejad MTÜ,	31) Raplamaa Rattaklubi,
13) Kaiu Laskurklubi,	32) Ratsaspordiklubi Ruttar,
14) Kaiu Spordiklubi,	33) Spordiklubi Laansoo Motokrossi Team,
15) Maadlusklubi Hammerlock,	34) Spordiklubi Vunk,
16) MTÜ Hokiklubi Kaigas,	35) Sports Club DOUBLE V MTÜ,
17) MTÜ Kohila Ratsaspordiklubi,	36) Tantsuklubi Mustang,
18) MTÜ Märjamaa Korvpallikool,	37) ViSport Klubi.
19) MTÜ Rapla Sulgpalliklubi Valge Hani,	

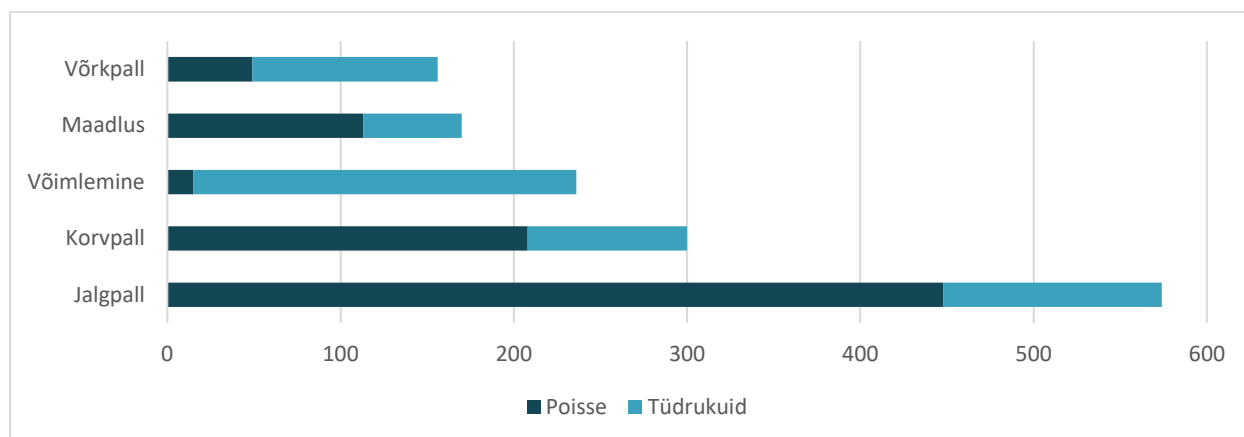
2020. aasta maikuu seisuga oli Eesti spordiregistri andmetel Rapla maakonnas kokku 3224 harrastajat, kellest **2162 olid noored** (5 – 19-aastased (19 k.a.)). Statistikaameti andmetel elab maakonnas eelnevalt nimetatud vanuserühmas 5561 noort, kuid kuna harrastajate arvu näol ei ole tegemist unikaalsete andmetega, ei ole võimalik teha järeldusi, kui palju noori osakaaluna kõigist noortest aktiivselt spordiga

⁶¹ Intervjuude raames kogutud info, juuni 2020

⁶² Lisaks nimetatud 7 organisatsioonile on huvikoolina registreeritud ka Rapla Treeningstudio, kuid Eesti spordiregistris puudub info spordikoolipidaja kohta.

⁶³ Paide Maadluskooli pidaja

tegelevad. Alljärgneval joonisel on välja toodud noorte seas viis kõige populaarsemat spordiala koos osalevate noorte arvuga.

JOONIS 5. RAPLA MAAKONNA NOORTE POOLT HARRASTATUIMAD SPORDIALAD (ALLIKAS: EESTI SPORDIREGISTER)

Noorte harrastajate seas on kõige populaarseimaks spordialaks **jalgpall** ning maakonna viiest jalgpalliga seotud spordiorganisatsioonist **neli tegelevad ka noortega** (15 treenerit). Jalgpalli harrastab kokku 574 noort (26,55% noortest). Jalgpall on eriti populaarne just poiste seas, seda harrastab 448 poissi. Jalgpalli on võimalik harrastada järgmistel taristutel: Rapla Kesklinna kooli staadion ja kunstmuruväljak, Valtu kunstmuruväljak, Kohila staadion, Märjamaa staadion, Lelle staadion.

Korvpalli harrastab 13 treeneri käe all neljas erinevas spordiorganisatsioonis 300 noort, neist 208 on poisid ja 92 tüdrukud. Noortega tegelevaid klubisid/spordikoole on antud alal kolm ning kasutatavateks taristuteks on Rapla Sadolin Spordihoone, Kohila Spordikeskus, Märjamaa Spordihoone, Alu Spordihoone ja Rapla võimla.

Harrastajate arvult kolmas spordiala on **võimlemine**, mida harrastab kahes spordiorganisatsioonis kokku 236 noort. Võimlemise näol on tegemist tüdrukute jaoks kõige enam harrastatava spordialaga (221 tüdrukut). Võimlemiseks kasutatakse Rapla Sadolini Spordihoonet.

Maadlusega tegeleb Rapla maakonna kahes maadlusklubis kokku 170 noort, neist 113 on poisid ja 57 tüdrukud. Noortega tegeleb seitse treenerit ning mädust saab harrastada Kehtna Põhikooli maadlusaalis, Vana-Vigala võimlas, Märjamaa spordihoones ja Rapla Kesklinnakooli maadlusaalis.

Harrastajate arvu poolest viies spordiala on **võrkpall**, seda harrastab neljas maakonna spordiklubis nelja treeneri käe all kokku 156 noort. Võrkpalli harrastajatest moodustavad ligi kaks kolmandikku tüdrukud. Võrkpalli on võimalik harrastada Kohila Spordikeskuses, Kohila Rannavollekeskuses, Valtu Spordimajas ja Kuimetsa Spordihoones.

RAPLAMAA NOORTESPORDI TUGEVUSED JA NÕRKUSED⁶⁴

Tugevustena saab välja tuua:

- Valikuterohkus
- Piirkondlikult väljakujunenud tugevad spordialad
- Spordiklubide hulgas on huvikoolid
- Sporditaristu hea olukord
- Siseriiklikult head tulemused

⁶⁴ Intervjuud. Juuni, 2020; Seminar. September, 2020

- KOV tasandi koostöö
- Rapla Gümnaasiumi ja Rapla Korvpallikooli koostöö

Nõrkustena saab välja tuua:

- Koostöö puudumine maakonna üleselt erinevate spordiorganisatsioonide vahel
- **Treenerite järelkasvu, motiveerimissüsteemi puudumine**
- Noortesporti puhul ühtse arusaama puudumine (kool, kodu, spordiklubi jne) - mis on lapse jaoks parim
- Treeningud (tippsport) ja õppetöö samal ajal
- **Transpordikorraldus ei arvesta trennide aegadea**
- Väikeste klubide vähene jätkusuutlikkus
- Kergejõustikus puuduvad võimalused
- Tennise harrastamine talveperioodil ei ole võimalik
- Spordiklubide toetamisel ei hinnata kvaliteeti
- Traditsioonilised üritused (nt maakonna suve- ja talimängud) vajavad muutust
- Ürituste korraldamine (võistlused, laagrid) - kõikide vajalike teenuste puudumine
- Lisakulude katmise allikad on projektpõhised (võistlused, transport)

Valikuterohkust on püütud pakkuda just eeldusel, et iga noor saaks leida omale sobivaima ala. Erinevaid spordiringe pakuvad **lisaks spordiklubidele** veel koolid ja ise mõnda spordiala harrastavad juhendajad **huviringidena**. Erinevates piirkondades on siiski välja kujunenud omad traditsioonilised spordialad (nt Raplas tugevamalt korvpall, jalgpall, Kohilas võrkpall, Kehtnas maadlus, Järvakandis vibusport jne) ja nende juurde püütakse ka noori. Noorte jaoks peetakse oluliseks ka **eeskujude olemasolu** ja seetõttu on levinud ka arvamus, et oma piirkonna traditsiooniliste spordialade juurde on huvitatud noori ka lihtsam leida. Samal ajal võib valikuterohkus tekitada lastes liiga paljude asjade proovimise soovi ja ei suudeta keskenduda ühele spordialale. Siinkohal on kindlasti oluline roll juhendajatel, et märgata võimekaimaid ja suunata nad õige ala valiku juurde.

Spordiklubide suurus on erinev, kuid üheks **kvaliteedi näitajaks peetakse** seda, kui tegemist on **huvikooliga**. Huvikooli puhul kehtivad ka siseriiklikult rangemad reeglid (õppekava, kvalifitseeritud treenerite olemasolu) ja seetõttu on need organisatsioonid vähem „õhinapõhised“ ja eelduslikult jätkusuutlikumad. **Rahastamine** KOVide poolt toimub pearaha põhiselt (iga lapse kohta on kindel summa ja kui laps käib mitmes spordiklubis, siis tema pearaha läheb klubide vahel jagamisele) ning sealjuures kvaliteedinäitajaid ei hinnata, s.t. et rahastatakse võrdselt kutsega treenerite treeningrühmasid huviringina toimuvate treeningrühmadega ning rahastusel ei anna eelist huvikooliks registreerimine, mis eeldab õppekava koostamist ja kvalifitseeritud personali olemasolu. Samas ei ole ka kvaliteedinäitajaid omavahel kokku lepitud ja pearahapõhine rahastamine tundub KOVdle kõiki osapooli parimal viisil arvestav. Selline pearahapõhine rahastamine on toonud kaasa probleemi, et spordiklubid konkureerivad iga lapse pärast ja arvatakse pigem, et selline konkurents ei toeta muuhulgas ka omavahelist koostööd. Väiksemate **spordiklubide jätkusuutlikkus** sõltub väga palju **KOV toetusest** (huvihariduse toetus) või **treenerite riiklikku palgatoetusest**, kuid alati ei vasta klubi näiteks treeneri palgatoetuse saamiseks ette antud tingimustele (ei ole tagatud piisav koormus) ja siis on keeruline tagada ka jätkusuutlikkust. Treeneritel peab olema ka endal kindlustunne, et jätkuks motivatsiooni treenerikutset uuendada ja jääda Raplamaale. Väikeste treeninggruppide puhul ja väheneva laste arvu juures on oht, et ühel hetkel ei ole enam piisavat töökoormust ning seetõttu eelistatakse tööd teha suuremates linnades. Lisaks igapäevastele treeningute läbiviimise kuludele on oluline leida katteallikad vahendite soetuseks, transpordikuludele, võistlustel osalemise kuludele jne.

Taristu olukord on **üldiselt hea** ja pidevalt **otsitakse lisavõimalusi investeringute tegemiseks**. Taristu kuulub kohalikele omavalitsustele, kes on osadele spordiklubidele või muudele asutustele andnud taristu kasutusele. Omavahel käib ruumide kasutus halduskulude katmiseks rendihinna alusel. On ka teistsuguseid näiteid, kui nt trenn viiakse läbi ainult teatud kooli õpilastele kooli juures, siis on saali või staadioni kasutus spordiklubile tasuta. Taristu **kasutusintensiivsus on** ka maakonna peale kokku **hea**. Valdavalt kasutavad hommikupoolikuti taristut koolid oma ainetundide läbiviimiseks, peale kooli täituvad saalid ja staadionid trennis käivate lastega ja õhtused ajad on täiskasvanutele. Suuremates asumites tekib siiski ka mõningaid kitsaskohti ja taristu võib olla üle rahvastatud, samal ajal kuskil väiksemas külas alakasutatud. Nt koolitundide ajal ka 5 km Raplast väljasõitu ei ole probleem transpordi korraldamise mõttes, küll aga on vaja selleks tunniplaani planeerida eraldi transpordile kuluv aeg ja see omakorda pikendab õppiija jaoks päeva. Taristu ja treenerite puudumise tõttu on jäänud viimastel aastatel tahaplaanile **kergejõustik**. Tegemist on piirkonnas traditsioonilise spordialaga, mis pakuks lastele väga mitmekülgset arenguvõimalust, üksikaladest mitmevõistluseni välja. Selle spordiala arendamine laiendaks ka nende laste valikuvõimalusi, kellele ei sobi meeskonnaalad, kuid kes soovivad siiski oma huvitegevuseks valida spordi. Aastaringne treenimine on kohapeal raskendatud ka tennise puhul, kuna sisehall talviseks perioodiks puudub. Talveperioodil treenivad huvilised Tallinnas või asendatakse tennise treening mõne muu alaga.

Koostöö KOV tasandil toimib, on ka mõningaid näiteid spordivaldkonnas, kus tehakse koostööd erinevate institutsioonide vahel. Kohilas on koos valla, kooli ja spordiklubide koostöös pandud käima õpilasliinid, mis arvestavad ka laste treeningaegadega, samuti saavad lapsed koolis lisatoidukorra, et tekiks kogupäevakooli mudel. Piirkonnas tegutsevad spordiorganisatsioonid ja Kohila Gümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetaja otsivad ühiselt võimalusi, et leida veel rohkem koostöökohti. Samuti on häid praktikaid laagrite korraldamise osas, kus kool ja spordiklubi on teinud koostööd, nt toitlustus ja majutus ei ole tihti ilma koostööta teiste asutustega üldse võimalik pakkudagi. **Maakondlikult** on kindlasti hea näide laste ujumisõpetuse korraldamine, kus on kohandatud koolides tunniplaan, tagatud lastele transport, ühiselt leitud treenerid ja jagatud ujula aegasid. Lisaks korraldatakse maakondlikult koolinoorte võistlusi ja maakonna suve- ja talimängud. Samas on ootus, et ka maakondlike suve- ja talimängude kontseptsioon muutuks ja oleks rohkem suunatud koostööle spordiklubide ja KOVide vahel. Rapla Gümnaasium teeb koostööd Korvpallikooli ja Jalgpallikooliga. Korvpallikool pakub omaltpoolt gümnaasiumiastme õpilastele võimalust ühendada tipptasemel sporditegemist koolis käimisega. Seejuures pakub korvpallikool majutust, toitlustust ja vastutab treeningute eest, sh treenerite olemasolu ja kool omaltpoolt annab õpilastele aja, et koolipäeva sees oleks võimalus teha kaks treeningut. Jalgpallikool pakub omaltpoolt treeningud, sh treenerid.

Koostöö osas nähakse siiski võimalusi ja kasutamata potentsiaali: nt võiks olla võimalik teha maakonnaüleselt üldisemat laadi koolitusi treeneritele või suurendada läbi ühiste koolituste õpetajate/koolide ja treenerite koostööd. Laste ajaressursi tõhustamiseks võiks olla mõned üldfüüsilise treeningud erinevate klubide lastel koos, samuti saaks koostöös kasutada füsioterapeudi teenust. Koostööst nähakse võimalust seada ühiseid pikemaajalisi eesmärke. Koostöös võiks ka paremini läbi mõelda kogu elanikkonna liikumisharjumuste juurde toomise.

RAPLAMA NOORTESPORDI OHUD JA VÕIMALUSED

Ohtudena saab välja tuua:

- Poliitikakujundajate erinev eesmärgipüstitus
- Vähenev rahvastik
- Spordivaldkond „konkureerib“ nii harrastajate kui ka rahastuse osas teiste huvivaldkondadega
- Riiklikult toetatakse ühte tugevat noorsportlaste arendamisega tegelevat kompetentsikeskust (Audentes)

Noortesporti temaatika on **osaliselt nii Kultuuriministeeriumi kui ka Haridus- ja Teadusministeeriumi vastutusvaldkonnas**. Kultuuriministeeriumi vastutusvaldkond on sport, kuid noortesport on samal ajal tihedalt seotud ka haridusega. Laste liikumisharrastust saab kujundada ka läbi õppekava arenduse ning

Õppekava eesmärkide püstitamise- need on aga läinud spordi osas pigem leebemaks ja arvestavad laste väiksemat liikumisaktiivsust. Üha rohkem on hariduspoliitikas sporditegevust suunatud huvitegevuse valdkonda ning ka sealkaudu on sporti toetatud, kuid huvitegevuse läbiviimine sõltub palju olemasolevatest võimalustest ja valmisolekust võimalusi juurde otsida ja luua ning mitte niipalju kohustusest võimalusi juurde otsida.

Raplamaa, nagu ka paljud teised maakonnad on **väheneva rahvastikuga piirkond**, mis teeb keeruliseks tasakaalu leidmise investeeringute tegemisel- tuleb arvestada ka potentsiaalsete kasusaajate hulgaga ja leida tasuvuspunkt. Kuna sport on üks investeeringuid vajav valdkond kõigi teiste valdkondade kõrval on keeruline prioriseerida ja otsustada.

Väheneva rahvastiku kontekstis on muuhulgas oluline mõista, et **spordivaldkond „konkureerib“ harrastajate osas teiste huvitegevustega** ning tihtilugu võib juhtuda, et noorel ei ole võimalik tegeleda mitme harrastusega korraga ning tuleb teha valikuid. Samuti käsitletakse rahastuse tihtilugu spordivaldkonda koos teiste huvitegevustega.

Riiklikult on otsustatud hetkel toetada ühte tugevat noorsportlaste arendamisega tegelevat kompetentsikeskust. Selline otsus teeb Rapla maakonnal keerulisemaks (ilma riikliku toetuseta) konkureerida oma Akadeemia juures tegutsevatel tiptasemel noorsportlastel.

Võimalustena saab välja tuua:

- Riiklikud eesmärgid- harrastajate arvu kasv ja toetused nii harrastajatele kui tippspordi arenguks
- Riiklikud eesmärgid – spordi olulisuse teadvustamine noorte seas.
- Riiklikud toetused, sh huvitegevuse toetus
- Tugevad valdkondlikud organisatsioonid

Riiklikult on **eesmärgiks propageerida ja toetada kohalikul tasandil spordi harrastusega tegelejate arvu suurendamist**. Toetatakse kohalikke spordiliite ja on välja töötatud meetmed taristu ehitamiseks ja parendamiseks. Eraldi on tähelepanu pööratud ka treenerite sotsiaalse kindlustatuse teemadele, mis võiks olla lisamotivaator treeneri kutse saamisel.

Riiklikult on teadvustatud spordi olulisust noorte seas ning on seatud eesmärgiks **luua ea- ja vajaduskohane liikumisõpetus lasteaedades ja koolides**, õpetades seeläbi eluks vajalikke põhioskusi ja innustades sportimisest rõõmu tundma. Sportimisvõimaluste propageerimine võimalikult noores eas loob eelduse nii piisavaks harrastajate kui ka noorsportlaste kasvulavaks.

Huvitegevuse toetuse osas prioriteetide seadmine ja võimaluste otsimine ning läbi selle noorte liikumisharrastuse suurendamine.

Spordivaldkonna edendamiseks tegelevad nii EOK kui ka erinevad spordialaliidud. Eelkõige on võimalik kohalikul tasandil tugineda nimetatud organisatsioonide kogemusele ja teadmistele kohaliku tasandi spordivaldkonna arendamisel.

6. KAASUSTE ANALÜÜS

6.1. TÄÄKSI SPORDIAKADEEMIA

ORGANISATSIOONI LIIK	Spordiakadeemia
ÕIGUSLIK VORM	Mittetulundusühing
ORGANISATSIOONI ASUTAMISE AEG	13.12.2013
ASUKOHT/TEGEVUSPIIRKOND	Viljandi maakond, Suure-Jaani vald
TEGEVUSALAD	Spordi harrastamine, spordiürituste korraldamine, muu spordialane tegevus (spordialaste koolituste vahendamine)

Ühingu põhikirja⁶⁵ kohaselt on nende tegevuse eesmärgid järgmised:

- 1) ühistest huvidest lähtudes sportimiseks ja vaba aja veetmiseks soodsate sportimistingimuste loomine;
- 2) sporti harrastavatele koolinoortele laiapõhjalise kvaliteetse spordi- ja huvihariduse omandamiseks tingimuste loomine;
- 3) harrastusspordi viljelemine ja arendamine spordi erinevatest vormidest võistlusspordi ning tippspordini;
- 4) üldise ühiskondliku ja kehalise aktiivsuse tõstmine elanikkonnas;
- 5) populariseerida tervislikke ja aktiivseid eluviise;
- 6) treenerite, pedagoogide ja muu personali koolitamine ja enesetäiendamine;
- 7) tegeleda inimeste tervise tugevdamise ning igakülgse kehalise arendamisega.

Seatud eesmärkide saavutamiseks viiakse põhikirja kohaselt läbi näiteks järgmisi tegevusi:

- noortele huvihariduse, aktiivse tegevuse, tervise tugevdamise, tervislike eluviiside ja spordi propageerimine ja toetamine;
- spordi teenuste osutamine, vaba aja sisustamine sportlike ja muude üritustega-tegevustega;
- spordialase ja aktiivse tegevuse korraldamiseks vajalike vahendite hankimine;
- soodsamate võimaluste loomine spordivarustuse soetamiseks, treeninguteks ja aktiivseks tegevuseks;
- korraldab teemakohaseid treeninglaagreid, seminare, koolitusi ja loenguid;
- korraldab ja viib läbi üritusi vaba aja aktiivseks sisustamiseks;
- korraldab ja toetab üritusi harrastusspordi arendamiseks;
- aitab siduda hariduse omandamist ja sportlike tegevusi koolinoorte igapäevases korralduses;
- koostöö arendamine omataoliste organisatsioonidega nii kodu- kui välismaal, kohalike ettevõtete ja ning – omavalitsusega, eraettevõtjatega, füüsiliste isikutega jt koostööpartneritega.

⁶⁵ <http://www.Spordiakadeemia.ee/potildehikiri.html>

Spordiregistri⁶⁶ andmetel on Tääksi Spordiakadeemias 10 noort harrastajat, neist 3 on tüdrukud ja 7 noormehed. Spordiakadeemias on võimalik tegeleda maadluse ja jalgpalliga. Jalgpalliga tegeleb 5 noormeest ja 1 tüdruk. Maadlus jaguneb vabamaadluseks, mida harrastab 2 noormeest, ja naistemaadluseks, mida harrastab 2 tüdrukut. Spordiakadeemial on **kolm tegutsemispaika**: Suure-Jaani kooli spordisaalid, Tääksi võimla, Suure-Jaani Kooli staadion ja kunstmurukattega jalgpalliväljak. Akadeemias ei ole hetkel palgal ühtegi treenerit. **Treenerid on lepinguliselt seotud Suure-Jaani kooliga**, kus gümnaasiumiastmes on avatud spordisuund. Seega kogu **õppesuuna** eduka läbimise eest vastutab **Suure-Jaani Gümnaasium** ning **Akadeemia omab toetavat rolli**. Akadeemia pakub õpilastele omaltpoolt majutust, kuna Tääksi kooli juurde on KOV andnud Akadeemiale **tasuta rendile osa koolimajast, kuhu projekti toel on välja ehitatud õpilaskodu**. Akadeemia võimaldab kasutada ka Tääksis neile kuuluvat jõusaali.

6.2. LÄHTE ÜHISGÜMNAASIUM

ORGANISATSIOONI LIIK	Põhikool või gümnaasium (põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena)
ÕIGUSLIK VORM	Tartu Vallavalitsuse hallatav munitsipaalkool
ASUKOHT/TEGEVUSPIIRKOND	Lähte alevik, Tartu vald
TEGEVUSALAD	Gümnaasiumi õppesuunad: meedia, sport, tehnoloogia

2012. aasta sügisel avati Lähte Ühisgümnaasiumis uus **õppesuund: spordisuund**. Kooli kodulehe⁶⁷ andmetel on spordisuuna eesmärgiks isiksuse kujundamine, kes näeb oma tulevikku sportlase või treenerina, lähtub oma tegevuses tervislikest eluviisidest ja spordieetika põhimõtetest.

Tegevused ja kursused on spordisuunal järgmised:

- 1) koostavad koolieksamina uurimistöo spordi- ja kehakultuurivaldkonnas;
- 2) osalevad treeningutes ja erineval tasemel võistlustel;
- 3) õppesuuna eesmärgi saavutamiseks on õppekavas suunakursused: üldkehaline ettevalmistus, spordiajalugu, inimese füsioloogia, füsioteraapia, spordikohtuniku aluskursus, treeningtöö.

Lähte Ühisgümnaasiumi gümnaasiumi õppekava⁶⁸ kohaselt läbitakse spordi õppesuunal järgmised tegevused ja kursused:

- Õpilased koostavad uurimistöo spordi- ja kehakultuuri valdkonnas.
- Õpilased osalevad treeningutel ja erineval tasemel spordivõistlustel.
- Õppesuuna eesmärgi saavutamiseks on järgmised suunaained:
  - üldfüüsiline ettevalmistus 4 kursust,
  - spordiajalugu 2 kursust,
  - füsioteraapia 2 kursust,
- inimese füsioloogia 1 kursus.
- Õpilased sooritavad spordikohtuniku või pallimängude sekretäri eksami.

⁶⁶ https://www.spordiregister.ee/et/organisatsioon/5031/mtu_taaksi_Spordiakadeemia

⁶⁷ http://lahte.edu.ee/Gumnaasiumi_oppesuunad_72.htm

⁶⁸ http://lahte.edu.ee/s2/283_558_112_Lahte_UG_gumnaasiumi_oppekava_uldosa.pdf

- Õpilastel on kohustus osaleda kohtunikuna vähemalt viiel spordivõistlusel.

Gümnaasiumi ainekavas⁶⁹ on suunaainetena spordi valdkonnas näiteks järgmised ained:

- spordiajaloo, spordialade ja -harrastuste ainekava;
- ainekava: spordiajalugu ja olümpialiikumine.

Spordikooli **taristut** ja kooli taristut **omab ja hooldab KOV** ja kasutuskord on kokku lepitud nii, et hommikupoolikutel on kooli õppekava kohaste tundidega saalid hõivatud ja õhtuti Spordikooli treeningud, sh täiskasvanute treeningud. Kui õpilane on valinud spordi õppesuuna, siis **üldfüüsilist kursust saavad õppekava sees ja õppe ajal, ehk tunniplaani sees**. Kõik **treeningud toimuvad õppe välisel ajal ja treenerid ei ole kooliga lepingulistest suhetes**. Treenerid võivad olla sõltuvalt lapse valitud erialast ka mujalt, nt Tartus paiknevates klubides. Õpilastel on võimalus elada **õpilaskodus** (haldab ühiskümnaasium) ning pakutakse **kolme toidukorda**, millest lõuna on tasuta ja teiste eest tasub lapsevanem. Spordierialade valik on hoitud võimalikult lai, võib kaasa tuua raskusi nt meekonnaalade komplekteerimisel, kuid võimalikult lai valik aitab gümnaasiumil püsida konkurentsisis. Gümnaasiumiosa hoidmine keeruline, kuna Tartu linn on väga lähedal.

6.3. REINAR HALLIKU KORVPALLIKOOL

ORGANISATSIOONI LIIK	Spordiklubi
ÕIGUSLIK VORM	Mittetulundusühing
ORGANISATSIOONI ASUTAMISE AEG	09.10.2017
ASUKOHT/TEGEVUSPIIRKOND	Ida-Viru maakond, Alutaguse vald
TEGEVUSALAD	Spordi harrastamine, spordiürituste korraldamine

Reinar Halliku Korvpallikoolile pandi nurgakivi 2017. aasta märtsis, mil sõlmiti lisakus neljapoolne hea tahte leping Reinar Halliku Korvpallikooliga, Eesti Korvpalliliidu ning lisaku ja Mäetaguse valla vahel. Korvpallikooli eesmärgiks on edendada Ida-Virumaa laste sporditegevust ning aidata kaasa eesti- ja vene laste lõimumisele. Korvpallikool alustab ja laieneb teiste piirkonna keskuste kaudu põhieesmärgiga luua Ida-Virumaale tugev professionaalne korvpalliklubi.⁷⁰

Spordiregistri⁷¹ andmetel on Reinar Halliku Korvpallikoolis 150 noort harrastajat, neist 13 on tüdrukud ja 137 noormehed. **Spordiklubil on kuus tegutsemispaika:** lisaku Gümnaasiumi staadion, lisaku Gümnaasiumi võimla ja jõusaal, Jõhvi Spordihall, Mäetaguse Põhikooli võimla, Narva Spordikool Energia spordihall ja Voka spordihoone. Akadeemias on neli treenerit: Reinar Hallik, Andrus Lehisemets, Jaanus Liivak ja Petar Šešlija. Reinar Halliku Korvpallikool on ka Eesti Korvpalliliidu liige.

Korvpallikool **teeb koostööd lisaku Gümnaasiumiga**, kus on võimalik õppida **korvpalli õppesuunal**. Pakutaval korvpalli õppesuunal on **sportimine ja õppimine omavahel seotud**. Korvpalli õppesuunal õpitakse kogunud treenerite Reinar Hallik ja Jaanus Liivak käe all. Kooli kodulehe andmetel toimuvad **treeningud üldjuhul kaks korda päevas** (enne koolipäeva algust ning pärast tunde). Lisaks treeningutele on ka sporditeooria kursus, mis koosneb muuhulgas näiteks järgmisest: spordiajaloo üldteadmised, spordimeditsiini ja spordifüsioloogia algteadmised, spordialade tehnika ja võistlusreeglid jpm.⁷²

Gümnaasiumi ülesandeks on eelkõige pakkuda õpilastele **võimalus valikaineteks**. Valikaine õpetajate otsimine ja valimine toimub tihedas koostöös, lepingu sõlmib nendega Gümnaasium. **Korvpallikool**

⁶⁹ http://lahte.edu.ee/s2/283_560_60_Lahte_UG_gumnaasiumi_ainekavad.pdf

⁷⁰ http://www.basket.ee/et/100-kooli-projekti-uudised?news_id=3150

⁷¹ https://www.spordiregister.ee/et/organisatsioon/6237/reinar_halliku_korvpallikool

⁷² <http://iisakug.piksel.ee/est/sisse/>

omaltpoolt vastutab treenerite lepingute eest. Gümnaasiumisse õpilaste valik toimub samuti koostöös ja sealjuures hinnatakse nii sportlikku võimekust kui akadeemilist võimekust. Vastu võetakse ka muukeelseid lapsi, kellele pakutakse lisaks keelekümblust- õpe toimub ainult eesti keeles. Korvpallikool on tegutsenud kaks õppeaastat ja korvpalli õppesuunal oli 2019/2020 õppeaastal 9-klassis 14 õpilast, 10-klassis 18 õpilast ja 11-klassis 10 õpilast. Õppesuuna saavad valida hetkel vaid poisid, kuid uuest õppeaastast lisandub tüdrukutele võimalus valida võrkpalli õppesuund. **Õpilaskodu on õpilastele tagatud kooli poolt.** Võistlustel käimise aeg antakse vastavalt kokkuleppele õpetajatega ning **võistluste kulud kannab osapool, keda esindama minnakse.** Korvpallikooli eelarve tuleb KOVst (Alutaguse vald) ja sellest kaetakse vahendite, transpordi ja võistluste kulud ning osaliselt ka treenerite palgakulu. Lisateenused, nt füsioteraapia saadakse väljastpoolt (esmane võimekus ka enda treeneritel olemas). Lisaks taotletakse lisavahendeid projektidest.

6.4. TARTU SPORDIAKADEEMIA⁷³

ORGANISATSIOONI LIIK	Tartu Spordiliit, projektipõhine
ÕIGUSLIK VORM	Koostööprojekti- Tartu linn, EOK, Tartu Ülikool ja eesti Maaülikool (asutamislepingu allkirjastajad)
ASUKOHT/TEGEVUSPIIRKOND	Tartu linn
TEGEVUSALAD	Korraldas Tartu linna gümnaasiumites, kutseõppeasutustes ning kõrgkoolides õppivate saavutussportlaste treeningtegevust.

Tartu Spordiakadeemiasse kandideerimise kriteeriumid:

- kuni 23 aastased (k.a) sportlased
- tegelevad olümpiamängude kavva kuuluva spordialaga
- kuuluvad omavanuste Eesti koondisesse
- on esindanud Eestit rahvusvahelistel tiitlivõistlustel 2 viimase aasta jooksul.

Tartu Spordiakadeemiasse võeti vastu **Tartu linna gümnaasiumis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis (bakalaureuse astmel) õppivad sportlased.**

- Sportlase elukoht ja klubiline kuuluvus ei olnud määrav.
- Erandina võis komisjon arvestada kandidaadiks ka sportlase, kes:
  - õppis Nõo, Lähte või Ülenurme gümnaasiumis;
  - kes on saavutanud hea sportliku tulemuse (rekordid, tippmargid, rahvusvahelise edetabeli liider, hea esinemine turniiridel) olümpiamängude kavva mittek kuuluval spordialal;
  - on varasemalt saavutanud väga häid tulemusi tiitlivõistlustelt, kuid pole vigastuse või terviserikke tagajärjel näidanud tulemusi taotlusele eelneval perioodil;
  - on taotlemise ajal esimest aastat akadeemilisel õppepuhkusel, mis on tingitud pühendumisest sportlaskarjäärile.

Tartu Spordiakadeemiasse valitud sportlaste teenused ja tingimused:

- Tasuta treeningsaalide kasutamine hommikuste treeningute ajal (2x nädalas)
- Kokkulepped koolidega hommikustel treeningutel osalemiseks (2x nädalas)
- Treeneri tasustamine 10 eur/kord/sportlane (2x nädalas)

⁷³ Tänaseks tegevuse lõpetanud

- Sportlase toitlustamine kokkulepitud toitlustusasutustes, 5 eur kord (5x nädalas)
- Meditsiiniteenuseid ja eelisjärjekord TÜ Kliinikumis 400 eur /sportlane hooajal
- Aura kasutamine tasuta, iga päev kuni 15.00

6.5. MALMÖ IDROTSAKADEMI (ROOTSI)

ORGANISATSIOONI LIIK	Akadeemia
ÕIGUSLIK VORM	Malmö linna loodud
ASUKOHT/TEGEVUSPIIRKOND	Malmö linn
RAJATISED	Jõusaal, testimiskeskus ja spordiköök

- Akadeemiasse kuulub väga suur hulk piirkonna spordiklubisid, alates uisutamisest kuni kanuusõiduni. Esindatud on kõik populaarsemad ja ka vähem-populaarsed spordialad.
- Akadeemias pole haridus ja sport nii tihedalt seotud - keskendub tihedamalt vaid sportimisvõimaluste loomisele. Liikmed on vaid täiskasvanud, 18-24aastased.
- Loodud Malmö linna poolt, kuid teeb tihedat koostööd Malmö Ülikooli ning riigi spordiföderatsiooniga.

Malmö Spordiakadeemiasse valitud sportlaste tingimused:

- 1) **Spordiköök.** Loodud hariduslikul eesmärgil, et õpetada sportlastele, treeneritele, vanematele ja muudele huvitatud osapooltele tervisliku toidu valmistamist.
- 2) **Jõusaal.** 500 ruutmeetrit suur jõusaal, mis on tiptasemel varustusega. Tagatud on võimalused videoanalüüsiks ja füsioloogilisteks testideks. Lisaks jõusaalile on olemas ka väike spordisaal, kus on rööbaspuud, peeglid ning sõudemasinad jpm, mida kasutatakse enamasti taastumise eesmärkidel.
- 3) **Testimiskeskus.** Testkeskuses viiakse läbi kvaliteedikontrolli poolt kinnitatud teste. Siin saavad treenerid ka abi, et panna oma sportlastele kokku parimaid treeningprogramme.

Malmö Spordiakadeemiasse valitud sportlaste teenused:

- 1) **Füsioloogilised personaalsed arengukavad,** mida koostatakse vastavalt sportlase vajadusele. Arengukavad koostatakse, et tagada sportlasele arenguks maksimaalne vastupidavus ning jõud. Arengukavade koostamisel tehakse mitmeid teste ülalmainitud testkeskuses.
- 2) **Taastumine ja spordimeditsiin.** Spordiakadeemia kaudu saavad sportlased ligipääsu parimatele füsioterapeutidele ja massööridele odavama hinnaga. Omatakse mitmeid ühendusi spordimeditsiini valdkonnas, kus sportlastel on prioriteetne ligipääs. Lisaks on Spordiakadeemia käsutuses mitmed taastumist parandavad vahendid, nagu näiteks kompresspüksid, jäävannid, spetsiaalne jooksulint, kus saab joosta vähendatud kehakaaluga.
- 3) **Toitumisnõustamine.** Lisaks spordiköögile pakutakse akadeemias ka tavapärasest toidunõustamist, et aidata kaasa maksimaalsete tulemuste saavutamisele.
- 4) **Psühholoogiline nõustamine.** Psühholoogilist nõustamist pakutakse samuti paremate tulemuste saavutamiseks spordis. Õpetatakse erinevaid psühholoogilisi oskusi, et mõtteid, käitumisi ning emotsioone juhtida. Sportlaste psühholoogilist olukorda jälgitakse pidevalt, et tagada parim tulemus.
- 5) **Karjäärinõustamine.** Koostöös Malmo Ülikooliga pakutakse karjäärinõustamist. Aidatakse transitsiooniga profisportlasest hariduseni ja tööni.

- 6) **Eluuskuste nõustamine.** Selle teenuse kaudu aidatakse sportlastel tulla toime kõigega, mis jääb spordist väljapoole. Aidatakse igapäevaelu toimetulekuga, õpetatakse erinevaid oskusi, kuidas igapäevaseid tegevusi efektiivselt teha.

Malmö Spordiakadeemia teeb koostööd järgnevate organisatsioonidega:

- 1) **Malmö Ülikool.** Teadusega koostöös arendatakse välja parimaid treeningkavasid ja tingimusi. Eesmärk on tagada kvaliteet ja koostöö ka teiste ülikoolidega regioonis.
- 2) **RF-SISU Skåne.** Tegemist on riikliku sporti edendava koostööorganisatsiooniga. Nad arendavad, loovad, esindavad ja toetavad Skåne regiooni spordiorganisatsioone.

Treeneritele pakutakse ülalmainitud kahe organisatsiooni koostöös erinevaid kursusi, et treenerite teadmisi edendada.

- 3) **Lisaks on partneriteks mitmed erarahastajad (kohalikud ettevõtted), näiteks Nordic Gym, Printhuset Electra, Sysav, Lifra, Otto Magnusson ja Oatly.**

- 4) **Kõik partnerid on esindatud ka organisatsiooni nõukogus, kus toimub koos otsustamine.**

Malmö Spordiakadeemia rahastamine:

- Spordiakadeemiat rahastab Malmö linn, lisaks veel ülalmainitud kaks partnerit ja erasponsorid (ettevõtted).
- Lisaks müüb akadeemia teenuseid eliitsportlastele üle kogu Rootsi (jalgpallitiimid, olümpiakomitee), mis teenib umbes 20% sissetulekust.

6.6. SVENDBORG SPORTSAKADEMI (TAANI)

ORGANISATSIOONI LIIK	Akadeemia
ÕIGUSLIK VORM	Era
ASUKOHT/TEGEVUSPIIRKOND	Svendborgi linn
TEENUSED	Treeningkavad ja treeningud, mentor, jõusaal

- **Akadeemia vastutab ainult füüsilise ettevalmistuse ja ülevaatuste eest**, samas kui spordialadega seotud treeningud toimuvad siiski klubide juures
- **Akadeemia teeb koostööd nelja kooliga ja viie spordiklubiga.** Koolide hulka kuuluvad Svendborgi Gümnaasium, Svendborgi Ärikool. Kui soovid liituda 10. klassi tasandil, siis on valikus kaks kooli: Nymarksskolen ja Haahrsi kool. (Taanis on kümnes klass valikuline aasta enne gümnaasiumit). Lehel mainitakse, et akadeemiaga võivad liituda ka teiste koolide õpilased. Spordiklubide hulgas leiab klubisid, mis tegelevad kergejõustiku, võimlemise, suusatamise, tantsu, käsipalli, ujumise, jalgpalli ning korvpalliga.
- **Klubidele pakutakse erinevate tasemetega liitumist**, mis maksavad kas 134, 268 või 672 eurot aastas. Kõige kõrgema taseme liitumine pakub talentide arendamist ja hoidmist, võrgustiku loomist, treenerite väljaõpet, hooajaplaanide koostamist ning konsultatsioone tervisetiimiga. Madalama taseme pakettid pakuvad vaid talentide arendamist ja hoidmist, keskmise hinnaga variant pakub lisaks veel võrgustiku loomist.

Akadeemia töös järgitakse viit väärtust:

- 1) **Terviklikkus.** Kogu keskkond peab toimima harmoonias, ühise eesmärgi nimel, et oleks tagatud sportlaste terviklik areng.

- 2) **Areng.** Rõhutakse pikaajalisele arengule, eesmärgiks on seatud täiskasvanud maailmatasemel sportlased, mitte noored medalivõitjad. See tähendab, et olulisem on pikem vaade kui lühiajalised tulemused.
- 3) **Koostöö.** Rõhk on pandud ka kommunikatsiooni vajalikkusele kooli, pere ja spordi vahel, kus rollijaotus peab olema arusaadav.
- 4) **Pühendumus.** Kõik akadeemiaga seotud inimesed näitavad akadeemia õpilaste vastu suurt huvi, nii sportlasena kui ka noore inimesena.
- 5) **Heaolu.** Sportlaste arendamine peab toimima sotsiaalselt vastutavalt. Rõhutatud on sotsiaalelu vajalikkust väljaspool sporti.

Liitumiseks tuleb saata taotlus, milles hinnatakse:

- 1) Treeningmahtu, mis peab olema vähemalt 12 tundi nädalas.
- 2) Motivatsiooni ja pühendumuse suurust nii hariduses kui spordis.
- 3) Positiivset ellusuhtumist.
- 4) Sportlane peab olema oma klubi tippude hulgas ning omama eeldusi, et areneda riigi eliidiks.

Akadeemia teenus sisaldab treeningkavasid, mentorit, läbivaatusi, hommikusööki pärast hommikutreeningut, jõusaalipääsu ja sotsiaalseid üritusi. Hommikutreeningut jälgib füsioterapeut ja treener. Füsioterapeut raviteenuseid otseselt ei paku, kuid annab nõu, kuidas vigastusi vältida. Treeninguteks on neli erinevat aega, kuid tavapäraselt kohtutakse kaks korda nädalas enne kooli minekut, millele lisandub hommikusöök. Akadeemia vastutab ainult füüsilise ettevalmistuse ja ülevaatuste eest, samas kui spordialadega seotud treeningud toimuvad siiski klubide juures

Programmi eest tasub osaleja. Registreerimistasu kolmeaastase programmi jaoks on 335 eurot. Lisaks tuleb igakuiselt maksta 100 eurot. Sisaldab treeningkavasid, läbivaatusi, hommikusööki pärast hommikutreeningut, jõusaalipääsu ja sotsiaalseid üritusi

6.7. PÄIJAT-HÄMEEN URHEILUAKADEMIAN (SOOME)

ORGANISATSIONI LIIK	Akadeemia
ÕIGUSLIK VORM	Olümpiakomitee poolt loodud/1,5 ametikohta
ASUKOHT/TEGEVUSPIIRKOND	Lahti
TEENUSED	Osapoolte vahelise koostöö korraldamine, spetsialistide kaasamine, nt füsioteraapia; nõustamised; konsultatsioonid; testid.

Juhtiv roll Olümpiakomiteel. Kokku Soomes 20 akadeemiat. **Akadeemiad korraldavad koostööd erinevate organisatsioonide vahel oma piirkonnas (koolid, spordiorganisatsioonid, treenerid, KOV).** Akadeemia kaudu kaasatakse ka lisaspetsialiste. Toimuvad regulaarsed kohtumised spordiorganisatsioonide vahel (nii üleriiklikud kui ka piirkondlikud). Piirkondlikke korraldab piirkondlik akadeemia. Spordiakadeemiate jaoks on välja töötatud ühised juhised ja reeglid (Olümpiakomitee poolt).

Eesmärkideks on:

- Kindlustada sportlastele rahvusvaheliselt võrreldav treeningtaristu ja -tingimused
- Meeskondi ja sportlasi peaks olema rohkem
- Spordikoolituse kõrval toetatakse paralleelselt tasemeõppes osalemist- ehk kahesuunaline karjäärimudel

Kaasatud on eelkõige gümnaasiumiastme ja kutsekoolide õpilased, sh toetatakse ka parasportlasi. Nooremad kooliastmed on ka kaasatud, aga neil on teine süsteem. Gümnaasiumiastmes on õppekavas 10 tundi nädalas seotud spordiga, sh nii treeningtunnid kui ka sporditeooria osa. Järgitakse põhimõtet, et treeningtunde poleks mitte arvuliselt palju, vaid oleks tagatud nende piisav kvaliteet. Õppekava sees olevad treeningtunnid jm valdkonna tunnid viivad läbi koolide juures töötavad spetsialistid. Treenerid töötavad koolide juures või oma spordiklubi juures, sõltub mille raames treeningtund toimub.

Osapooled: kool, KOV, treeningkeskused (spordiklubid).

Ressursid: treenerid on koolide või klubide palgal; kultuuri- ja haridusministeeriumi iga-aastane tegevustoetus akadeemia ülesannete toetamiseks; KOV toetus; õppeasutustel liikmemaks; sportlaste enda osalus; projektidest tulenev toetus. **Akadeemia kulud**- töötajate palgakulu (1 täiskohaga töötaja ja 1 osalise koormusega töötaja); sisse ostetavad teenused (nt meditsiinilised teenused, füsioteraapia); eriliste spordialade toetamine.

7. VÕRGUSTIKU ROLLID JA KOOSTÖÖMUDELI ALTERNATIIVID

Tänapäeva ühiskonnad on üha enam muutumas võrgustike põhisevaks. Koostöövõrgustikke on uuritud viimastel aastakümnetel üha rohkem ja käsitlust on aastatega edasi arendatud. Samas pööravad riiklikud strateegiad üha enam tähelepanu erinevate valdkondade sidumisele ja tegevusi planeeritakse rohkem sihtrühmast lähtuvalt, mitte teenustest lähtuvalt. See omakorda loob vajaduse koostööle ja võrgustike tekkele.

Võrgustikud võivad toimida nii sektorite sees kui ka sektorite vahel. Võrgustik eeldab teatud hulga osapoolte või vabatahtlike suhteid ja sidemete olemasolu. Võrgustikel peab olema ühine eesmärk mille nimel tegutseda ning nende kasu seisneb järgnevas⁷⁴:

- Võimaldab parimatest praktikatest õppimist
- Aitab levitada praktikaid ja teadmisi
- Võimaldab saavutada laiaulatuslikku mõju.

Võrgustikud võimaldavad üksteiselt õppimise kaudu muutustega paremini kohaneda. Peale parimast praktikast õppimise ja selle rakendamise on ühendustel oluline roll info ja ressursside vastastikusel levitamises. Info levitamiseks on mitmeid erinevaid viise, alates traditsioonilistest koolitusmeetoditest kuni kirjapanemata, n-ö „vaikiva“ (*tacit*) teadmise levitamiseni ühistöö või ettenäitamise ja jäljendamise kaudu. Nii on võimalik edasi anda ka teadmiste rakendamise praktilist konteksti. Oluline roll on seejuures arutelul, mille käigus saab teadmise rakendamise praktilised kitsaskohad kohe läbi rääkida ja tekkinud küsimustele lahendused leida.

Ühenduste kaudu jõuab teave olemasolevatest ressurssidest ja nende kättesaadavusest kiiremini ja tõenäolisemalt vajaliku sihtgrupini. Ressurssideks võivad olla nii erinevatest allikatest taotletavad rahalised vahendid, aga ka materiaalsed ressursid nagu treening-/õppevahendid või -ruumid. Omavaheliste sidemete tekkimine võimaldab luua võrgustiku kontaktidest, kelle poole probleemide korral pöörduda.

Eelnevale lisaks võimaldavad võrgustikud saavutada ka laiaulatuslikku ja süsteemi muutvat mõju. Koondades professionaalseid ja uuendusmeelseid praktikuid, aitavad võrgustikud koguda süsteemis „kriitilise massi“ inimesi, kes on mingid muutused omaks võtnud, misjärel uuenduslik praktika hakkab iseennast taastootma ja muutuste rakendamine saab jätkusuutlikuks ilma edasise välise abita.

---

⁷⁴Sillak, S. Haridusuuenduste elluviimine võrgustike kaudu: võrgustike potentsiaal ja arendamise viisid. Kirjanduse ülevaade. Tartu Ülikooli haridusuuenduskeskus

Käesoleva töö koostöömudeli loomise etapis kirjeldati Raplamaa Spordiakadeemiat läbi järgnevate näitajate:

- koostöö vormid, sh kommunikatsioon
- osapooled ja osapoolte rollid (organisatsiooni struktuur)
- ressursid, sh teadmised ja eelarve
- mõju eesmärkide saavutamisele

Need on aspektid, mis on tavaliselt aluseks kolmanda sektori organisatsioonide tegevusmudeli kirjeldamisel. Eesti Vabaühenduste Liit näiteks soovib organisatsiooni vaadelda kolmetasandilisena (vt järgnev joonis).

Esimene ja **kõige olulisem on ühenduse olemuse**, mis hõlmab visiooni, missiooni, eesmärki ja kava eesmärkide saavutamiseks. Olemuse tasand selgitab, mida organisatsioon soovib saavutada ning põhjendab tegevusi.

Teisel kohal on **tegevuste tasand**. See koondab endas tegevusi, mis on vajalikud eesmärkide saavutamiseks. Kui tegevus eesmärkide saavutamisele kaasa ei aita, siis pole see õigustatud.

Kolmas on organisatsiooni **töökorralduse tasand**, mis hõlmab liikmeid, juhti/juhtivat organit jms töövahendeid ning viise, mida organisatsioon kasutab oma eesmärkide saavutamiseks.

JOONIS 6. ORGANISATSIOONI TOIMIMISE LOOGIKA⁷⁵

Koostöövõrgustike tegevusmudelite teoreetilistest käsitlustest, seminarides toimunud arutelude ja fookusgrupi intervjuudes selgus, et Raplamaa Spordiakadeemia tegevusmudeli **rõhuasetus on koordineeritud koostööl ning teatud grupi noortele saavutussportlastele suunatud tegevustel**.

7.1. SPORDIAKADEEMIA TEGEVUSMUDELI ALTERNATIIVID

Rühmaarutelud toimusid kahe teemapäevana ja neisse kaasati kõik võrgustikus olevad olulisemad osapooled- piirkonna spordiorganisatsioonid, piirkonna üldhariduskoolid ja Raplamaa gümnaasium ning avalik sektor, eelkõige kohaliku omavalitsuse näol. Esimese rühmarutelu käigus täiendati ja prioriseeriti peatükis 5 kirjeldatud tugevusi ja nõrkusi ning nendest tulemusel **sõnastati mudeli aruteludeks olulisemad**

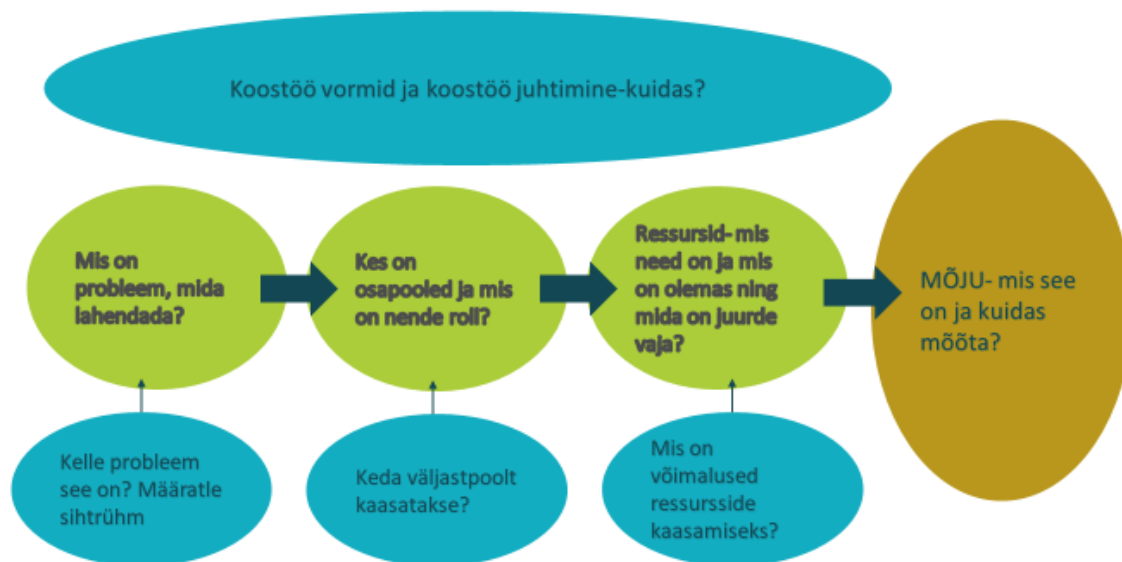
⁷⁵ Willem P. A. van der Tuuk Adriani & Cees Th. Smit Sibinga püramiid, viidatud Mänd, K. Organisatsiooni arendamine. Käsiraamat vabaühendustele vahendusel.

probleemid. Mudeli osiste kirjeldamiseks anti igale rühmale ette erinev probleem ja asuti leidma lahendust läbi probleemi kirjeldamise. Probleemid, mida rühmades arutati, olid järgnevad:

- **Laste arv väheneb ja omavaheline konkurents lastele üha suureneb-** silmas peeti siis piirkonna üldist tulevikutrendi laste arvu vähenemisele ning ka seda, et spordiklubid konkureerivad nendes tingimustes ka laste vabale ajale.
- **Hajaasustus ja teenuse kättesaadavus-** maapiirkondades võib jääda lastele teenus kättesaamatuks just seetõttu, et teenuse pakkuja ja tarbija jaoks ei ole sobilikku lahendust. Seni kaasamata laste üks võimalik probleem. Lisaks toodi rühmas välja ka taristu kasutamise intensiivsus ja sealjuures vajadus seade prioriteete et kättesaadavus ei jääks ka sobimatu saali vmt. kasutuse aja taha. Näitena toodi kus lastele sobiv aeg (kes sõltuvad korraldatud transpordist) on planeeritud vanemaalistele, kes oma ajakasutuses võiks olla märksa paindlikumad.
- **Treenerite kompetentsid ja järelkasvu tagamine-** kuidas tuua piirkonda juurde kvalifitseeritud treenereid ja samal ajal motiveerida olemasolevaid oma kompetentse säilitama ja edasi arendama.

Raplamaa Spordiakadeemia **mudeli loomise eesmärgiks** ja aluseks on **ära kasutada parim olemasolev teadmine, et toetada** piirkonnas eelkõige kuni 19. aastaseid **saavutussportlasi ja tagada noortesporti jätkusuutlikkus**⁷⁶. Piirkonnas on käesoleval ajal aktiivselt ja edukalt tegutsenud järgmistel spordialadel: korvpall, võrkpall, jalgpall, maadlus, jalgrattasõit, vibulaskmine ja iluvõimlemine. Need spordialad ei ole mudeli loomisel siiski piiravaks ega takista Spordiakadeemia juurde liita uusi spordialasid (nt kergejõustik). Pigem on lähtunud nende valikul kogemustest, mida saaks mudeli kokkuleppimisel parimal moel ära kasutada ning teadmistest kuidas teisi alasid organisatoorselt toetada nende arengus ja jätkusuutlikkuse tagamises, kuid samal ajal tuleb jälgida ka KOVide poolt tehtavaid investeeringuid ja juurde tekkivaid võimalusi taristu näol.

Mudeli kirjeldamisel läbi erinevate probleemide jõuti rühmatööde tulemusel suhteliselt sarnastele tulemustele, erinevusi saab välja tuua erinevate mudeli osiste osas. Sihtrühmana vaadeldi noori vanuses kuni 19 eluaastat, kes tegelevad erineval tasemel spordiga. Mudeli kirjeldamiseks kasutati joonisel nähtavat struktuuri.

JOONIS 7. KOOSTÖÖMUDELI OSISED

⁷⁶ Saavutussportlane käesoleva töö mõistes on Spordiakadeemia liikmeks nimetatud noorsportlane. Kriteeriumid igale spordialale lepatakse kokku Spordiakadeemia sees.

OSAPOOLED JA NENDE ROLLID | Osapooltena nägid kõik rühmad olulistena **spordiklubisid, koole ja kohaliku omavalitsust**. Seotuna on kaasatud ka lapsevanemad, kohalikud ettevõtted, kogukond ja riik. Spordiakadeemia kui organisatsiooni roll on avatud juhtimise punkti all.

Spordiklubide, kohaliku omavalitsuse ja kooli roll on jätkusuutlikkuse seisukohast kõige olulisem. See tuli välja kõikide gruppide tööst. Täpsemalt kirjeldati rollide juures muuhulgas ka vastutuse jaotust. Rühmad pakkusid välja **spordiklubide rollina** kogu treenerite süsteemi loomist, sh treenerite palkamine, klubide jätkusuutlikkuse tagamine, uute vajaminevate treenerite leidmine. **Kohaliku omavalitsuse rollina** nähti ühtset rahastussüsteemi tagamist taristu ja teenuste ülalpidamiseks (sh nt huvihariduse toetus, transpordikorraldus) ning kohalike elanike huvide esindamist ja strateegiat rahvastikuprobleemi, sh laste vähesuse leevendamiseks. Oluline roll on Spordiakadeemia eesmärgi juures osapoolena ka **koolidel ja lasteaedadel**. Nende rollina nähti eelkõige võimaluste loomist lastele, eelkõige siis lastele sportimiseks ja sealhulgas eriti saavutussportlastele õppetöö ja treeningute vaheliste võimaluste loomist. Lasteaiad ja esimesed kooliastmed oleksid pigem laste järelkasvu tagamiseks olulised. Haridusasutustes spordi väärtustamine üldisemalt aitaks kaasa lisaks liikumisharjumuste tekkimisele ka saavutusspordi jätkusuutlikkusele piirkonnas. **Kaasatud osapoolte roll** on pigem toetav kõikide eelnevalt kirjeldatud rollide juures, nt saavad **ettevõtted** olla abiks nii transpordi lahendamisel (ühildavad oma nn tööliste ringid laste veoga) kui ka sponsorrahastuse tagamisel. **Lastevanemate** roll on oluline kõikides aspektides, sh nt jätkusuutlikkuse tagamine, kommunikatsioon erinevate osapoolte vahel, transpordi lahendamine jne.

RESSURSID | Ressurssidena vaatlesid rühmad nii materiaalseid kui mittemateriaalseid ressursse ning hindasid muuhulgas vajaminevate ressursside olemasolu ja kaasamise võimalusi. Nagu ka eelnevates intervjuudes, nii ka rühmaaruteludes toodi välja et **Raplamaal on olulisim ressurss treenerite ja taristu näol paljuski juba olemas**. Silmas pidades Spordiakadeemia eesmärki on olulisteks ressurssideks kvalifitseeritud treenerid, sportlased, taristu, motiveeritud spordiklubide juhid, koostööd soodustavad haridusasutuste juhid. Olemas on ka tegelikult võimalused noorsportlaste terviseuuringuteks ja mitmeteks teisteks lisateenusteks (nt majutus/õpilaskodu, toitlustus jne). **Puuduvatest ressurssidest** rõhutati kõikides rühmades **sidususe loojat**⁷⁷ ja ühiste eesmärkide seadjat erinevate osapoolte ja teenuste vahel. **Jätkusuutlikkuse tagamiseks** oleks vaja läbimõeldud treenerite järelkasvu süsteemi, laste arvu tagamist ja läbimõeldud teenuste rahastust ning vajadust kaasata lisaressursse ka läbi projektide või kohaliku kogukonna, sh ettevõtjate. Kokkuvõtvalt võib nentida et ressursid mille olemasolu nähakse vaja minevat on olemas, küsimus on pigem nende eesmärgipärasest jaotuses ja jätkusuutlikkuse tagamises.

KOOSTÖÖ VORMID JA KOOSTÖÖ JUHTIMINE | **Koostööd pidasid kõik** rühmad **oluliseks**, kuid samas peeti oluliseks ka spordiklubide autonoomsuse säilimist. **Spordiakadeemia rolli** nähakse eelkõige erinevate osapoolte vahel **sidususe loomiseks**. Akadeemia peaks lahendama ka spordiklubide omavahelise konkurentsi probleemi, seades osapoolte koostöös piirkonna spordivaldkonna prioriteedid ja luues sellest lähtuvad tingimused saavutussportlastele ja tagades saavutusspordiks vajaminevad ressursid. Välja pakuti ka võimalust et treenerite rahastus käiks läbi Spordiakadeemia, eesmärgiga tagada valdkonna jätkusuutlikkus. Spordiakadeemia peaks koondama enda alla ka kõik vajaminevad lisateenused ja nemad tagaksid ka saavutussportlastele kogu vajamineva teenuste paketi, sh sõlmiksid kokkulepped kõigi osapoolte vahel. Spordiakadeemia jätkusuutlikkuse tagamiseks on oluline ka ühtselt läbi mõelda vajaminevad tugitegevused, nt koolitused, administratiivsed küsimused (lepingud jmt), kommunikatsioon, ühiste ürituste korraldamine, seisukohtade ja ettepanekute edastamine alaliitude, EOK ja riiklikesse eesmärkidesse.

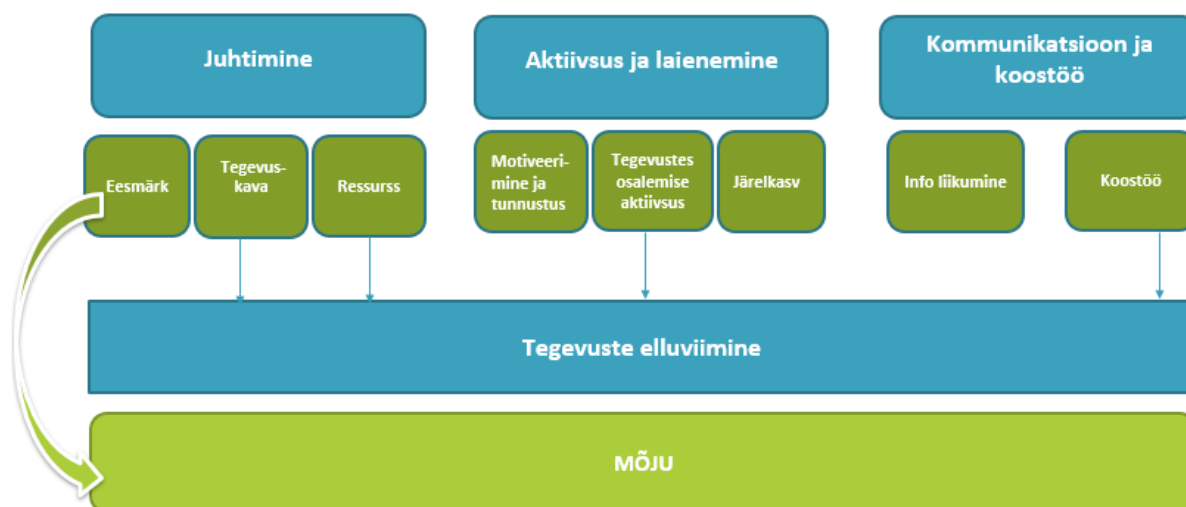
---

⁷⁷ Sidususe all peetakse silmas, et kõik osapooled saavad vajadustest ja eesmärkidest ühte moodi aru. Noore arenguks lepivad osapooled omavahel kokku parima viisi, kuidas toetada noort nii õpingutes kui ka spordis samaaegselt ja otsivad koostöölahendusi tekkinud probleemide lahendamiseks.

7.2. RAPLAMAA SPORDIAKADEEMIA TEGEVUSMUDEL

Käesolevas peatükis töötati välja eelnevate arutelude baasilt Raplamaa **Spordiakadeemia toimimise tegevusmuudel**, võttes seejuures arvesse eelnevalt kirjeldatud Raplamaa noortesporti toimimist ja organisatsiooni toimemudeli teooriaid. Tegevusmuudeli eesmärk on tuua välja tegurid, mis on olulised mudeli jätkusuutlikkuse tagamiseks. Mudel sobib kasutamiseks nii eraldi institutsiooni kui ka projektipõhise tegevuste kogumi elluviimise puhul.

Väljapakutud tegevusmuudelis sõltub ühenduse toimimine suures osas **kolmest peamisest kategooriast – ühenduse juhtimisest, aktiivsusest ja laienemisest ning kommunikatsioonist ja koostööst**. Nende edukus määrab, kui hästi suudab ühendus tegevusi ellu viia ja oma järelkasvu tagada. Tegevuste tõhus elluviimine ja järelkasvu olemasolu omakorda võimaldavad saavutada laiemat mõju.

JOONIS 8. SPORDIAKADEEMIA TEGEVUSMUDEL

7.2.1. JUHTIMINE

Juhtimise kategooria annab ülevaate võrgustiku **eesmärkidest, tegevuskavast ja ressurssidest**, mis on vajalikud võrgustiku sihipäraseks ja tulemuslikuks arendamiseks ning tegevuste suunamiseks. Nii saab täidetud võrgustiku üks peamisi ülesandeid ehk loodud on keskkond parima praktika jagamise võimaldamiseks. Rapla Maakonnas on olemas tegutsev maakondlik Spordiliit, mis võiks olla Spordiakadeemia elluviimiseks parim institutsioon ning Spordiakadeemia oleks üks tegevus nende senises „portfellis“. Spordiakadeemia idee ühtib paljuski ka Spordiliidu arengukavas toodud suundadega.

Eesmärkide formuleerimine on oluline, et osapoolte vahel oleks ühiselt kokkulepitud nägemus selles osas, mis on nii Spordiakadeemia kui sellega seotud osapoolte rollid, mida tahetakse ühiselt korda saata ning milleni soovitakse konkreetses ajaraamis jõuda. **Raplamaa Spordiakadeemia mudeli loomise eesmärgiks ja aluseks on ära kasutada parim olemasolev teadmine, et toetada piirkonnas kuni 19. aastaseid saavutusportlasi ja tagada noortesporti jätkusuutlikkus**. Olemasoleva teadmise võimalikult laia kasutuse jaoks on vaja teha tegevusi võrgustiku toimimiseks. Eesmärgid ja nendeni jõudmine on tihedalt seotud tegevuskava ning olemasolevate ressurssidega. Läbi **tegevuskava** on võimalik kokku leppida konkreetses sammudes, mida eesmärgini jõudmiseks tehakse ning **ressursid** kirjeldavad seda, kust saadakse vahendid tegevuste elluviimiseks. Spordiakadeemia peaks arvesse võtma nii praeguseid saadaval olevaid ressursse (nt tegevustoetus omavalitsustelt) kui ka teisi erinevaid saadaolevaid võimalusi (nt projektitoetus, sponsorite toetus, lapsevanemate panus), mille läbi ressursse tagada. Lisaks rahalistele vahenditele **tuleb ressurssidena vaadelda ka treenerite, kaasatud haridusasutuste juhtide, taristu ja lisateenuste (nt meditsiiniline tugi, füsioteraapia, transport, majutus, toitlustus) olemasolu**. Viimaste osas tuleks luua

põhjalik ülevaade kaardistades kõik võimalused ja vajadused. Kohalikud omavalitsused on selgete eesmärkide ja tegevuskava korral nõus kaasa aitama ka lisaressursside leidmisel. Igasuguse lisarahastuse taotlemisel tuleb aga silmas pidada, kuidas see aitab kaasa Spordiakadeemia tegevuste elluviimisele ning kõigi osapoolte ootustele.

7.2.2. AKTIIVSUS JA LAIENEMINE

Teine mudeli kategooria – aktiivsus ja laienemine – loob eeldused Spordiakadeemia jätkusuutlikuks ja järjepidevaks tegevuseks. Seetõttu on oluline kirjeldada akadeemia erinevate **osapoolte aktiivsust** läbi koostöö sageduse ja osalejate osakaalu kõikidest osapooltest, osapoolte **motiveerimist ja tunnustamist** ning ka **järelkasvu tagamist**.

Aktiivsus tähendab seda, kui tihti toimub osapoolte vahel koostöö, milline on koostööst osavõtt ning mis on motiiv akadeemia tegevustes osalemiseks. Motiiv on oluline Spordiakadeemia enda seisukohast, sest võimaldab mõista, kui väärtuslikuks osapooled tegevust peavad (nt kas osaletakse selleks, et soovitakse maakonna noortesporti panustada ja seda valdkonda edendada või osaletakse muudel põhjustel, näiteks teatud soodustuste saamiseks). Osapoolte aktiivsus on tihedalt seotud ka **motiveerimise ja tunnustamisega**. Spordiakadeemia edu saavutamiseks ja **eesmärkide täitmiseks on vaja kõikide osapoolte motiveeritust tegevustes kaasa löömiseks**. Seetõttu on vaja läbi mõelda, millised on konkreetset kasutegurid erinevate osapoolte jaoks. Samuti on oluline tegevustes kaasa löövate asutuste avalik tunnustamine ja nende panuse eest tänamine. Olemasolevate liikmete tunnustamise puhul on oluline see, et ühenduse-siseselt oleks välja töötatud ja ühiselt kokkulepitud, kuidas neid tegevusi tehakse. See tagab protsesside pideva toimimise ja järjepidevuse. **Järelkasvu** osas tuleks eriti suurt rõhku panna treenerite järelkasvu tagamisele. Kuna omavalitsuste esindajad on tõdenud, et treeningute tase ning sportlaste järelkasv sõltub suuresti treenerite tasemest, on selle aspekti läbi mõtlemine äärmiselt oluline. Samuti on siinjuures oluline kokku leppida selge tegevusplaan kuidas tagada erinevate spordialade (ka selliste, kus hetkel taristu olemas, aga treener puudub, nt kergejõustik) võimekuse kasvatamiseks, sh uute alade liitmiseks Spordiakadeemia juurde.

7.2.3. KOMMUNIKATSIOON JA KOOSTÖÖ

Kolmas oluline kategooria, millel Spordiakadeemia toimimine tugineb, on kommunikatsioon ja koostöö. Projektis kaasalõõnud osapoolte sõnul on selles osas tugevalt tõstatatud ootus Spordiakadeemiale. Kommunikatsioon tähendab nii **info ajakohast liikumist** tegevustega otseselt seotud osapoolte vahel kui ka informatsiooni väljapoole kommukeerimist (nt riiklikul tasandil). Info liikumine omakorda tagab tihedama ja sujuvama **koostöö** Spordiakadeemia tegevustega seotud ja teiste väliste osapoolte vahel.

Projekti käigus ilmsel, et hetkel ei ole maakonnas kuigi aktiivselt toimimas **koostöö** koolide ja spordiklubide vahel. Lisaks on vajaka ka spordiklubide omavahelisest koostööst, kes pigem näevad üksteist vaid konkurentidena. Seega oleks Spordiakadeemia rolliks aktiivne koostöö koordineerimine nii koolide ja spordiklubide vahel kui ka vaid spordiklubide omavahelisel tasandil. Lisaks on leitud, et koostööd tuleb tugevdada ka lapsevanematega, kellel on üldiselt tahe noortesporti tegevustesse omalt poolt panustada, kuid praeguses olukorras ei ole neil alati täielikku ülevaadet lastele pakutavatest võimalustest. Koostöö on võimalik läbi osapoolte kokkukutsumise ja läbirääkimiste pidamise. Samuti oleks vaja **info liikumise** tagamist ka teiste oluliste asutuse puhul, kes on seotud noortesporti toimimisega (nt transpordiasutused). Läbi kommunikatsiooni ja koostöö on võimalik saavutada Spordiakadeemia eesmärkide tagamine.

Kommunikatsioonil on oluline roll ka lisaressursside leidmisel.

7.2.4. TEGEVUSTE ELLUVIIMINE JA MÕJU

Kõik mudeli kolm sammast – juhtimine, aktiivsus ja laienemine ning kommunikatsioon ja koostöö – on omavahel tihedalt seotud. Kui Spordiakadeemia tegevusi juhitakse läbimõeldult ja edukalt, aitab see kaasa aktiivsele osavõtule ning samuti heale info liikumisele ja koostööle. Samamoodi on asjakohase ja aktuaalse info olemasolu eelduseks, et akadeemia juhatusel/koordinaatoril on olemas vajalik sisend sobivate juhtimisotsuste tegemiseks. Ka järelkasvu tagamise seisukohast on väga oluline info liikumise protsess ning

see, kuidas kommunikeeritakse akadeemia tegevusi sellest väljapoole. Samuti on aktiivseks tegevustes osalemiseks vajalik info, kus ja milles saab kaasa lüüa. Aktiivne osalus aga omakorda tähendab tihedat suhtlemist ja võib eeldada, et seeläbi suurendab info liikumist kõikide osapoolte vahel.

Kui eelnevad protsessid toimivad, on täidetud eeldus, et Spordiakadeemia suudab tagada **tegevuste jätkusuutliku elluviimise** ja seatud eesmärged edukalt ellu viia. Konkreetseteks tegevusteks võivad olla nt erinevate osapoolte vaheliste koosolekute kokkukutsumine, treenerikoolituste korraldamine, spordiürituste/võistluste korraldamine ja/või korralduses osalemine, noortesporti populariseerimine jne.

Tegevuste elluviimise tulemuseks on **laiem mõju**. Mõju on muutuse põhjustamine nii kohalikul tasandil kui ühiskonnas laiemalt ja selle avaldumine võib olla märgatav alles mitmete aastate möödumisel. Spordiakadeemia tegevuste tulemuseks võib olla lisaks akadeemia enda eesmärkide saavutamisele ka panus riigi spordipoliitikasse ning läbi liikmete professionaalse arengu toetamise ka üldine treeneriameti ja sporditegevuste juhendamise kvaliteedi kasv. Treenerite professionaalsuse pidev arendamine võiks olla noortespordis üks peamisi eesmärgi, sest läbi selle avaldatakse pikaajalist mõju spordivaldkonnale ja ühiskonnale tervikuna. Seega on Spordiakadeemia üheks väljakutseks oma rolli ja tegevuste mõju teadvustada ning seada sellest lähtuvalt oma tegevustele lühi- ja pikaajalisi eesmärgi. Mõju hindamine on väga palju seotud akadeemia enda arenguga – mida paremini osatakse hinnata enda tegevuste mõju, seda süstemaatilisemalt on võimalik planeerida järgmiseid eesmärgi ja tegevusi.

8. TEGEVUSKAVA

Järgnevas tabelis on esitatud Spordiakadeemia tegevuskava ehk soovitud tegevuste osas, mille rakendamine aitab Spordiakadeemiat käivitada ja püstitatud üldeesmärgini jõuda.

TEGEVUS	VASTUTAJA	TÄHTAEG
Lua Spordiakadeemia juhi/koordinaatori ametikoht, kes korraldab igapäevaselt osapoolte vahelist koostööd	Raplamaa Spordiliit	2021 (juuli)
Kaardistada kõik osapooled (isikupõhiselt), kes Spordiakadeemia koostöövõrgustikke kuuluvad	Spordiakadeemia koordinaator	2021
Selgitada välja ja kaardistada Spordiakadeemiasse liituda soovijad (sportlased, spordiklubid, teenuspakkujad)	Spordiakadeemia koordinaator	2021
Moodustada tegevuste käivitamiseks töörühmad <ol style="list-style-type: none"> Spordiklubide koostöökogu (eesmärk: spordiklubide liikmelisuse kasv ja osavõtt spordiakadeemia tegevustest; treenerite järelkasvuga seotud teemad) Spordiklubide ja koolide vaheline koostöökogu (eesmärk: õppimis- ja sportimisvõimaluste laiendamiseks õppekavade kohandamine) Spordiakadeemia juhtkomisjon (eesmärk: kujundada Spordiakadeemia kui bränd, mh välja töötada spordiakadeemia toetuste kriteeriumid; koostöö KOVdega; teha ettepanekuid lisateenuste pakkujate osas) 	Spordiakadeemia koordinaator	2021 (koostöökogude kohtumised vähemalt 1 kord kvartalis)
Koostöökogude ja juhtkomisjoni tegevusplaanide ja eelarvete väljatöötamine	Spordiakadeemia koordinaator koostöös koostöökogude ja projekti juhtrühmaga	2021/2022
Lua kommunikatsiooniplaan (sise- ja väliskommunikatsioon, vastavad infovahetuskanalid, bränding jne)	Spordiakadeemia koordinaator koostöös koostöökogude ja juhtrühmaga	2021/2022

TEGEVUS	VASTUTAJA	TÄHTAEG
Kaardistada olemasolevad ressursid (sh ka mitterahalised ressursid)	Spordiakadeemia koordinaator, ROL, KOVd	2021/2022
Kaardistada võimalused lisaressursi hankimiseks (nt projektitaotlused) ja regulaarse ülevaate koostamine juhtkomisjonile	Spordiakadeemia koordinaator	2021/2022
Otsida lisateenuste pakkujad (meditsiinile tugi, nõustamine, majutus, toitlustus, transport) ja korraldada nendega koostöös igale noorsportlasele sobiv päeva või nädala kava	Spordiakadeemia koordinaator	2022
Käivitada lisateenuste pakkumine , (nt füsioteraapia, meditsiiniline teenus, spordipsühholoogia) tsentraalselt akadeemia kaudu, võimaldades spordiklubidel teenust vajaduse korral sisse osta	Spordiakadeemia koordinaator	2022
*gümnaasiumites laiendada vabaainetena valitavaid Spordiakadeemias olevaid spordialasid, võimalusel lisada kõikidesse maakonna gümnaasiumitesse ja põhikoolide III kooliastmesse ning teistesse kaasatud õppeasutustesse	Spordiakadeemia koordinaator/gümnaasiumid/üldhariduskoolid	2022/2023 õppeaasta
Koondada info maakonna spordivõimaluste, akadeemia raames pakutavate teenuste, logistika jms kohta ühtsesse veebikeskkonda	Spordiakadeemia koordinaator	2023

9. JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

Raplamaa noortesporti puhul on **tugevustena** võimalik välja tuua maakonnas spordialade laiad valikuvõimalused ning esile saab tõsta ka piirkondlikult tugevaid spordialasid. Samuti võib vajadustele vastavaks pidada olemasolevat sporditaristut ning maakonnas toimib koostöö kohalike omavalitsuste tasandil ning on ka häid näiteid koolide ja spordiklubide vahelisest koostööst (näiteks hea koostöö Rapla Gümnaasiumi ja Rapla Korvpallikooli vahel). Samas on Raplamaa noortesporti valdkonnas mitmeid **kitsaskohti**, mis vajaksid parandamist. Eelpool nimetatud positiivsed näited hea koostöö osas vastanduvad koostöö puudumisega just spordiorganisatsioonide endi vahel. Samuti ei ole maakonnas jätkusuutlikku treenerite järelkasvu. Lisaks on lahendamata mitmed probleemkohad spordi ja õppetööga üheaegselt tegelemiseks soodsate võimaluste loomiseks, näiteks ebasobivad treeningute kellaajad ning lünklik transpordikorraldus.

Projekti käigus tutvuti mitmete **kohalike ning välismaiste kaasustega** ning ühe hea näitena Eestist on võimalik välja tuua näiteks **Tartu Spordiakadeemia**. Viimase puhul on sportlase toetamine prioriteetne ning jälgitakse, et õppuritel oleks võimalik täielikult keskenduda treeningutele. Välismaistest kaasustest saab esile tõsta näiteks Soomes asuvat **Päijät-Hämeen Spordiakadeemiat**, kus samuti on prioriteetne sportlaste igakülgne toetamine ning kõrgetasemeliste tingimuste loomine. Samas toetakse ka sportlaste tasemeõppes osalemist, et noortel oleks võimalusi ka tööturule suundudes. Kahe nimetatud näite praktikast tuleks Raplamaa noortesporti puhul rakendada just **sportimise igakülgset toetamist**, kuid samas peaks tähelepanu pöörama ka laiema pildi mõttes **õpingute (sh tasemeõpe) ja sporditegevuse ühildamisele**.

Järgnevalt on välja toodud olulisemad soovitused ning tähelepanekud, mida tuleks rakendada prioriteetselt.

- Spordiakadeemia võiks moodustada **Raplamaa Spordiliidu juures tegutseva tegevusvaldkonnana või üksusena**, luues selleks kohalike omavalitsuste poolt toetatud **lisatöökoht**⁷⁸.
- Spordiakadeemia **käivitamise etapis jätkab nõustajana projekti juhtrühm**, et säiliks tegevuste käivitamisel eelnevalt tehtud analüüsiga seos ja järjepidevus. Kuni Spordiakadeemia käivitamiseni ja vastutava inimese leidmiseni on oluline juhtroll ka Raplamaa Omavalitsuste Liidul.
- Spordiakadeemia mudeli puhul on oluline **terviklik lähenemine spordivaldkonnale**, keskendudes saavutusporti toetamise kõrval ka laiemalt noortesporti arengu toetamiseks.
- Spordiakadeemia peaks eelkõige võtma **koordineeriva rolli** ning looma sportlasi toetava süsteemi, mis võtab arvesse nii taristut, ressursse kui ka ajalisi võimalusi.
- Spordiakadeemia peaks võtma **kandva rolli** erinevate **osapoolte vahelise kommunikatsiooni korraldamises** ning edendamises, kaasates nii kohalikke omavalitsusi, spordiklubisid, haridusasutusi kui lapsevanemaid.

Eelpool nimetatud aspektidele fookuseerides on võimalik tagada Spordiakadeemia mudeli rakendamisel edu ning jätkusuutlikkus, mis võimaldab avaldada spordivaldkonnale mõju ka laiemalt. Kuigi mudel keskendub eelkõige noortele saavutusportlastele, on neile võimalusi luues tagatud ka sporditegevuste populariseerimine maakonnas laiemalt.

---

⁷⁸ Võimalikud tööülesanded:

- Spordiakadeemia töö käivitamine (sh brändi loomine, kaasatud osapooltega õpilaste kriteeriumite ja toetuste ja teenuste paketi väljatöötamine) ja koordineerimine
- Spordiakadeemia tegevuskava elluviimine
- Spordiliidu, maakonna koolide, spordiklubide, KOVide jt organisatsioonidega koostöösuhete arendamine
- Spordiakadeemia töökshoidmiseks ja arendamiseks vajalike tegevuste elluviimine